Marmara Üniversitesi Siyasal Bilimler Dergisi • Marmara University Journal of Political Science • Cilt 14, Sayı 2 Eylül 2026
ISSN 2147-6926, ss. 281-308 • DOI: 10.14782/marmarasbd.1849063

RESEARCH ARTICLE / ARAŞTIRMA MAKALESİ

Türkiye'de İktidar Seçkinleri ve Değişen/Dönüşen Güç Yapıları: Mills'in 'İktidar Seçkinleri' Kuramı Üzerinden Bir Değerlendirme

Power Elites and Changing/Transforming Power Structures in Türkiye: An Assessment Based on Mills' Theory of the 'Power Elite'

Cahit ASLAN*

Öz

Bu çalışma, C. Wright Mills'in "İktidar Seçkinleri" kuramını temel alarak Türkiye'deki iktidar yapılarının 1950'lerden günümüze geçirdiği evrimi incelemektedir. Mills'in güç üçgeni yaklaşımı-siyasal, ekonomik ve askerî seçkinler-günümüzde dijitalleşme, küreselleşme ve yeni medya gibi dinamiklerle yeniden şekillenmiştir. Çalışma, geleneksel seçkinlerin yanında teknoloji devleri, finans kapital sahipleri ve kültürel figürlerden oluşan yeni iktidar seçkinlerini analiz etmektedir. Türkiye özelinde ise seçkin yapısının tarihsel kökenleriyle birlikte ekonomik, siyasal ve kültürel bağlamda geçirdiği dönüşümler detaylı biçimde ele alınmaktadır. Seçkinler arası çatışma, iktidar ilişkilerinin sürekliliği ve dönüşümü bağlamında değerlendirilmiş; bu yapıların demokratik katılım üzerindeki etkileri irdelenmiştir. Sonuç olarak, seçkinlik yapılarının biçimi değişmiş olsa da iktidar ilişkilerindeki belirleyici rolünü sürdürdüğü ortaya konmuştur.

Anahtar Kelimeler: İktidar Seçkinleri, Güç Yapıları, Seçkin (Elit) Teorisi, Türkiye'de Siyasal İktidar, Dijital ve Küresel Seçkinler.

Abstract

This study examines the evolution of power structures in Türkiye from the 1950s to the present, drawing on C. Wright Mills' theory of the power elites. Mills' concept of the power triangle-comprising political, economic, and military elites-has been reshaped by contemporary dynamics such as digitalization, globalization, and new media. The study analyzes the emergence of new power elites, including technology giants, financial capital owners, and cultural figures, alongside traditional elites. In the Turkish context, the transformation of elite structures is explored within historical, economic, political, and cultural frameworks. Power struggles among elites are evaluated in terms of continuity and transformation in power relations, with particular attention to their impact on democratic

* Prof. Dr., Çukurova Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Adana, cahitaslan138@gmail.com. ORCID: 0000-0002-9793-4285

How to cite this article/Atıf için: Aslan, C. (2026). Türkiye'de iktidar seçkinleri ve değişen/dönüşen güç yapıları: Mills'in 'iktidar seçkinleri' kuramı üzerinden bir değerlendirme. *Marmara Üniversitesi Siyasal Bilimler Dergisi, 14*(2), 281-308. DOI: 10.14782/marmarasbd.1849063

Makale Gönderim Tarihi: 25.12.2025 **Yayına Kabul Tarihi:** 20.04.2026

Bu eser Creative Commons Atıf-Gayri Ticari 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.

participation. Ultimately, the findings suggest that although the form of elite structures has changed, their decisive role in governance and societal influence continues to persist.
Keywords: Power Elites, Power Structures, Elite Theory, Political Power in Türkiye, Digital and Global Elites.

1. Giriş

Seçkinlerin ve özellikle de Türk iktidar seçkinlerinin toplumsal özgeçmişlerinin incelenmesi ve sosyal anatomilerinin ortaya konması, yalnızca Türk toplumunun sosyopolitik yapısının daha iyi anlaşılması açısından değil, aynı zamanda ülkede yaşanan birçok toplumsal ve siyasi gelişmenin daha objektif bir şekilde değerlendirilebilmesi bakımından da büyük önem taşır (Arslan, 2004, s.12). Güç yapılarını anlama konusunda ise ilk başvurulacak kaynak Mills'in *İktidar Seçkinleri* adlı çalışmasıdır. Mills'in 1956 yılında yayımladığı bu eser, sosyoloji literatüründe klasikleşmiş ve geniş yankılar uyandırmış önemli bir çalışmadır. Bu çalışma, özellikle hem sosyoloji hem de siyaset bilimi açısından büyük etki yaratmış bir eser olarak modern toplumların yapısal analizine dair önemli bir perspektif sunmaktadır. Mills, bu çalışmasıyla sadece ABD'nin değil, modern endüstriyel toplumların da yapısal sorunlarını gözler önüne sermiştir. Eser, günümüz küresel güç ilişkilerini anlamak açısından hâlâ güncelliğini korumaktadır. Türkiye'nin durumunu anlamak açısından da oldukça önem arz etmektedir.

"Seçkinler, toplumdaki en zengin, en güçlü, en iyi eğitimli veya en iyi yetişmiş gruplardır. Baskın gruplar hegemoniktir ve en ayrıcalıklı olanlardır; kaynakları, işleri ve toplumdaki güç etkisini kontrol ederler" (Batok, 2025, s.1). "Stratejik toplumsal kurumların en üst konumlarını işgal eden bireyler olarak seçkinler, yalnızca gücü ve toplumsal kaynakları ellerinde bulundurmakla kalmaz, toplumsal-siyasal karar verme sürecini yönlendirme ve şekillendirme araçlarını da kontrollerinde tutarlar. Özellikle konumları, kontrol ettikleri kaynaklar ve sahip oldukları güç bakımından toplumsal hiyerarşinin en üst katmanlarını oluşturan iktidar seçkinleri, yalnızca uyulması gereken kuralları belirlemekle kalmaz, bireylerin oynayacağı rolleri de belirlerler" (Arslan, 2004, s.1). İşte, 1950'lerden günümüze Türkiye'deki bu güç yapıları da dönüşüm geçirmektedir.

Bu çalışmada Mills'in iktidar seçkinleri teorisi günümüze taşınarak, 1950'lerin iktidar yapılarından günümüzün küresel ve dijital seçkinlerine kadar uzanan bir karşılaştırma yapılmıştır. Paralel olarak konu Türkiye özeline taşınmış ve günümüz iktidar seçkinleri paradigması incelenmiştir. İktidarın kimlerin elinde, hangi araçlar üzerinden ve hangi meşruiyet biçimleriyle kullanıldığı sorusu, sosyolojinin temel problemlerinden biridir. Bu çalışmada cevabı aranan temel soru ise "Türkiye'de iktidar seçkinlerinin toplumsal kökenleri ve kariyer yolları 1950'lerden günümüze nasıl değişmiştir?" sorusudur. Elit yapısındaki süreklilik ve kırılmaları ortaya koyabilmek için "karşılaştırmalı tarihsel analiz" (Skocpol & Somers, 1980) yöntemine başvurulmuş; gerekli veriler için ise literatür taraması ve haber kaynaklarından yararlanılmıştır. Ampirik veri üretmekten ziyade, mevcut literatür ve kuramsal çerçeveler üzerinden analitik yeniden inşa yoluna başvurulmuştur.

2. Mills'in "İktidar Seçkinleri" Üzerine

Mills (1956), tezinde Amerikan toplumunda gerçek gücün demokratik yollarla halkın elinde olmadığını; aksine bu gücün dar bir seçkin grup tarafından kullanıldığını savunur. Mills (1956, s.18), iktidar seçkinlerini "kararları en azından ulusal sonuçları olan, örtüşen kliklerin karmaşık bir kümesi olarak paylaşan siyasi, ekonomik ve askerî çevreler" olarak tanımlamaktadır. Bu seçkinler, devleti ve toplumu etkileyen temel kararları alan sınırlı sayıdaki kişilerden oluşmaktadır. Yine Mills'e göre ABD'deki bu iktidar seçkinleri üç ana alanda yoğunlaşmıştır. Bunlardan birincisi, yüksek düzeyde hükümet yetkilileri ve karar alıcı pozisyonlarda bulunan siyasetçilerdir. Bunlara 'siyaset seçkinleri' denir. İkincisi, büyük şirketlerin CEO'ları, finans dünyasının patronları ve sanayi liderlerinden müteşekkil 'ekonomik seçkinler'dir. Bu kişiler, ekonomik politikaları belirleyebilecek güce sahiptir. Üçüncüsü ise yüksek rütbeli subaylar, Pentagon'un bürokratları ve askerî sanayi yapısında yer alan kişilerden oluşan 'askerî seçkinler'dir.

Bu üç grup, zaman içinde birbirine yaklaşmış, iç içe geçmiş ve ortak çıkarlar etrafında birleşerek toplumsal bir yapı hâlini almıştır. Seçkinler arasındaki ilişkiler, karşılıklı çıkar ilişkileri ile aynı okullarda eğitim alma, aynı sosyal çevrelerde bulunma ve aile ilişkileri gibi sosyal bağlarla pekiştirilmiştir. Böylece kendileri için müstakil bir sosyal sermaye oluşturmuşlardır. Mills (1958, s.32), bu yapıya 'güç üçgeni' (triangle of power) adını vermiştir. Mills'e (1956, s.11) göre "iş dünyası, ordu ve siyasi hiyerarşilerin ayrı liderliği vardır ve kendilerini 'üst sosyal sınıflar'ın iç çemberi olarak görmektedirler; başkaları da öyle hissetmektedir."

Ayrıca Mills, bu iktidar seçkinleri kavramlaştırmasına paralel olarak ABD demokrasisinin 'temsili demokrasi' görünümünde olduğunu, ancak gerçekte halkın değil, bu seçkinler grubunun yönettiğini ileri sürmektedir. "Sıradan vatandaşların devlet politikalarına etkisi oldukça sınırlıdır. Amerika, demokratik bir toplumsal yapıdan ziyade büyük ölçüde resmî bir siyasi demokrasidir ve resmî siyasi mekanizmalar bile zayıftır" (Mills, 1956, s.274). Özellikle modern toplumda bürokrasinin artışı, sıradan insanların karar alma süreçlerinden dışlanmasına yol açmıştır.[1] Modern kapitalist sistemde kurumların büyümesiyle birlikte güç, çok az sayıda kişinin elinde yoğunlaşmıştır. Ona göre bu durum, toplumsal eşitsizliği artırır ve 'demokratik çoğulculuk' ilkesine ters düşer. Althusser'e (2014) göre de halk, çoğu zaman medya, eğitim ve ideolojik aygıtlar yoluyla pasifleştirilmiştir. Yine Bottomore'a (1990) göre seçkinler kendi aralarında 'karar verici' pozisyonundayken, halk 'seyirci' konumundadır.

Genellikle karar vericiler, aynı okullardan mezun, benzer sosyal çevrelere sahip, ailevi veya ekonomik bağlarla birbirine bağlı insanlardır (Domhoff, 2007, ss.97-114). Sonuç olarak toplumda eşit dağılmayan gerçek güç nedeniyle, şeklen varlığını sürdüren demokrasi içinde seçkinlerin iktidarı yapısallaşmıştır. "Bu tür 'iktidar seçkinleri' her zaman yalnızca devlet-siyaset seçkinlerini

1 Oysa, Mills'in Amerikan iktidar mücadelesinde siyasal partilerin varlığını neredeyse tamamen ihmal ettiğini iddia eden Lipset'e (2008, s. 29) göre, Michels'e atfen demokratik olduğu söylenen kurumlar aslında küçük bir azınlığın denetimindedir.

değil, aynı zamanda iş-kurumsal kesimleri ve kiliseler,[2] sendikalar ve ordu gibi diğer büyük örgütlerin liderlerini de içermektedir" (Pakulski, 2012, s.54).

2.1. İktidar Seçkinlerine Dâhil Olmanın Yolları

Mills bu konuya doğrudan bir 'reçete' sunar gibi yaklaşmaz; ancak *İktidar Seçkinleri* adlı eserinde bu gruba nasıl dâhil olunduğuna ilişkin bazı ipuçları verir. Bunların başında 'sınıfsal köken', yani doğru ailede doğmak gelir. Seçkinlere katılımın en kolay yolu, zaten seçkin bir ailede doğmaktır. Bunlar genellikle bu sınıfın doğuştan üyeleridir. Yani iktidar seçkinleri, genellikle 'kendi içlerinden' insanları seçer. Ayrıca seçkin okullarında okumak da iktidar seçkinlerine dâhil olmanın bir yoludur. Örneğin Mills açısından "üst sınıf yetiştirme okulları (upper class grooming schools)" diyebileceğimiz, Bourdieu'nun (1996) ise "Devlet Soylu Seçkin Okulları (The State Nobility Elite Schools)" adını verdiği Harvard, Yale, Princeton gibi prestijli üniversiteler seçkin üretme merkezleri gibidir. Bu kurumlarda sadece bilgi değil, network (çevre) ve statü aktarımı da gerçekleşir. Bu okullardan mezun olanlar, yönetici sınıfın doğal adayları gibidir (Zimmerman, 2019; Domhoff, 2012). Üçüncü olarak askerî veya devlet kurumlarında yükselmek, bireye seçkinlerin kapısını aralar. Örneğin generallik gibi yüksek rütbeler, devlet içindeki önemli karar mekanizmalarına katılımı sağlayacaktır. Ayrıca "üst düzey roller ve mevkiler birbirinin yerine geçebilir. Örneğin, Türkiye'de de ordu, iş dünyası ve siyaset kurumları arasında bir personel değişimi olmuştur. Bu trafiğin yönü her zaman ordudan diğer kurumlara doğru olmuştur. Askerî elit üyeleri emekli olduğunda, çoğu büyük özel şirketlerin yönetim kurullarında veya stratejik bürokratik komitelerde yer almaktadır. Ayrıca, bazıları aktif siyasette yer almaktadır" (Gümüştekin & Arslan, 2005, s.149).

Bourdieu'nün (1986) tanımladığı üzere sosyal sermaye, yani doğru insanları tanımak da seçkinlerin arasına girmek için bireylere bazı fırsatlar sağlayabilir. Bu durumda 'kimin ne bildiğinden çok, kimi tanıdığı önemlidir' (Yarcı, 2011). Özellikle kulüpler, vakıflar ve seçkin sosyal çevreler, bu bağların kurulduğu yerlerdir. Bu yüzden 'içeriden biri olmak', çoğu zaman yetenekten daha belirleyici olur. Bütün bunların yanında ideolojik uyum veya bu seçkin çevreye uyum sağlamak da gerekir. Çünkü seçkin sınıfa girebilmek için yalnızca başarı değil, belirli değerlere ve davranış kalıplarına uyum da gerekir. Domhoff'a (2012) göre farklı düşünen veya sistemi eleştiren bireylerin iktidar seçkinleri arasında yeri olmayacaktır. Çünkü o kişi, en başından safını belirlemiştir. Fakat bu ifadeye popülist siyasetçileri dâhil etmemek gerekir. Onlar tabiri yerindeyse 'mış gibi' yaparlar; fakat bu durumlarını yalnızca kendileri bilir, halk değil. Hatta buradan eş zamanlı olarak iki tür siyasetin yapıldığını söyleyebiliriz. Bunlardan biri reel siyaset, diğeri ise halkın idare edilmesidir. Her iki siyaset yapma biçimi farklı saiklerle işler; fakat ikincisi birincisinin üstünü örter.

2 Türkiye açısından bu duruma tarikat benzeri dinî oluşumlar örnek olarak verilebilir.

Kısaca iktidar seçkinlerinin arasına giriş zordur, fakat imkânsız değildir. Bu sınıfa dışarıdan girenler olmuştur; ancak bu durum nadirdir. Genellikle sistemin içinden yükselmiş ve seçkinler tarafından onaylanmış bireyler, seçkinler arasına kabul edilir.

2.2. Bugünün İktidar Seçkinlerinin Ortaya Çıkışları ve Tekâmülü

Günümüzde bu iktidar seçkinlerinin görünümünde bazı değişiklikler meydana gelmiştir. Fakat 'iktidar seçkinliği' her zaman varlığını sürdürmektedir. O hâlde "21. yüzyılda bu seçkin sınıf nasıl değişti? Kimler eklendi, kimler hâlâ baskın?" sorularının yanıtlarını aramak gerekir.

Mills'den günümüze iktidar seçkinlerinin görünümündeki en önemli değişiklik, 'teknolojik seçkinler'in ortaya çıkmasıdır. Artık sadece politikacılar, bankerler veya generaller değil, teknoloji devlerinin kurucuları ve CEO'ları da modern iktidar seçkinleri arasında yer almaktadır. Özellikle Facebook, Amazon, Silicon Valley ve Google gibi teknoloji devleri yeni iktidar seçkinlerinin başında gelmektedir. Mark Zuckerberg, Elon Musk, Tim Cook ve Jeff Bezos gibi isimler hem ekonomik güce hem de politik etki alanına sahiptir. Bu yeni seçkinlerin yanına 'finans kapital seçkinleri'ni de koymak gerekir. Örneğin Vanguard, BlackRock ve JPMorgan gibi küresel ölçekte faaliyet gösteren yatırım şirketleri trilyonlarca dolarlık varlığı yönetmektedir (Infoyatırım, 2025; Yığılcanın Sesi, 2025; Özer, 2024). Devletlerin bile üzerinde ekonomik etkileri olan bu kurumlar, günümüzün en güçlü 'görünmez seçkinleri' arasında sayılır. Öyle ki aldıkları kararlar, ülkelerin kaderini etkileyebilecek ölçüde güçlüdür. Ayrıca ulusötesi bürokratları ve kurumları da dikkate almak gerekir. Örneğin Dünya Bankası, IMF, Dünya Ekonomik Forumu ve NATO gibi yapılarla ilişkili kişiler uluslararası seçkinler sınıfında yer almaktadır (Dulupçu & Demirel, 2005; Marshall, 2015). Bunlar çoğu zaman doğrudan seçilmemiş olsalar da devletleri yönlendirme gücüne sahiptir. Öyle ki "Dünya Bankası ve IMF ekonomik temelli kuruluşlar olmasına rağmen yürüttükleri faaliyetlerde üye ülkelerin sosyal politikalarını ve bireylerin insan haklarını etkilemektedir" (Usal, 2008, s.231).

Artık geleneksel medya dışında YouTube, X (eski Twitter) ve TikTok gibi mecralarda devasa kitlelere ulaşan içerik üreticileri ve platform sahipleri de bulunmaktadır. Atik Taşkıran'a (2019) göre bunları da 'yeni medya seçkinleri' olarak görebiliriz. Bilgin'e (2022) göre ise algı oluşturma gücü sayesinde 'kültürel iktidar seçkinleri' konumundadırlar. Mesele algı oluşturma olunca 'küresel seçkinler' ve 'kültür seçkinleri'ni de dikkate almak gerekecektir (Cohen, 2022; Estulin, 2009). Özellikle "küresel seçkinler", farklı kıtalarda bir araya gelen ve dünya siyasetini etkileyen çeşitli ülkelerden bireylerden oluşur (Batok, 2025, s.1). Öyle ki bazı sanatçılar, sporcular ve aktivistler sadece ünlü değil, aynı zamanda siyasi ve kültürel figürler hâline gelmiş durumdadır. Bu kişiler, kamuoyu oluşturma gücü sayesinde toplumsal değerleri ve algıları yönetebilirler. Rihanna'nın BM elçisi olması (NTV, 2018) ve Leonardo DiCaprio'nun iklim politikalarındaki etkileri (CACAC, 2018) buna örnek gösterilebilir.

2.3. Yeni İktidar Seçkinlerine Dâhil Olmanın Yolları

En kısa yanıtla, teknoloji üzerinden güç kazanmak bu yeni seçkinlerin kapılarını aralayacaktır. Yenilikçi bir fikirle 'unicorn' kurmak (Bigpara, 2021), modern seçkinliğe açılan kapılardan biri olabilir. Örneğin bir uygulama veya yapay zekâ şirketinin sahibi olmak, bu kapıdan içeri girmek için yeterli olabilecektir. Benzer şekilde milyonlara seslenen bir dijital figür olmak, gündemi belirlemek ve markalarla iş birliği yapmak kültürel seçkinliğe zemin hazırlayabilmektedir. Keza 'Dünya Ekonomik Forumu' gibi organizasyonlarda yer almak, 'dünyayı yönetenlerin' çekim alanına girmek demektir. Bu da seçkinlerin kapılarını aralayacaktır. Basmacı'ya (2021) göre bir de sistem eleştirisi yaparken sistemi beslemeyi bilmek gerekir ki bu, yeni seçkinliğe dâhil olmanın ince yollarından biri olabilmektedir.

O hâlde Mills'den günümüze iktidar seçkinlerinin değişen görünümü karşılaştırmalı olarak şu şekilde gösterilebilir:

Tablo 1. 1950'lerden Günümüze İktidar Seçkinleri[3]

Kriter	**1950'ler Seçkinleri (Mills)**	**Günümüz Seçkinleri**
Ana Güç Kaynağı	Devlet, ordu, büyük sanayi	Teknoloji, veri, küresel sermaye, medya
Temel Alanlar	Siyaset, ordu, sanayi	Teknoloji, finans, sosyal medya, uluslararası kurumlar
Tipik Figür	General, büyük şirket CEO'su, politikacı	Tech milyarderi, fon yöneticisi, sosyal medya devi
Kurumsal Güç	ABD hükümeti, Pentagon, General Motors, Standard Oil	Google, Meta, Apple, BlackRock, IMF, WEF
Toplumsal Arka Plan	Seçkin aileler, askerî okullar, Ivy League üniversiteleri	Girişimciler, self-made zenginler, "garajda başlayan" kurucular
Yükselme Yolu	Bürokrasi, siyasi parti, ordu	Start-up, sosyal medya, teknoloji, küresel network
Eğitim	Seçkin üniversiteler (Harvard, Yale vb.)	Aynı üniversiteler + Stanford, MIT + bazen üniversitesiz
Toplumsal Etki Biçimi	Yasa yapımı, savaş kararları, ekonomik planlama	Algoritmalar, içerik filtreleme, yatırım kararları, gündem yönetimi
Halka Uzaklık	Genellikle halktan kopuk, kapalı çevreler	Bazen "ulaşılabilir" gibi görünür ama büyük ölçüde kapalı
İktidarın Görünürlüğü	Daha resmi, devlet merkezli	Daha dağınık, görünmez ama etkili
Kritik Slogan	'Devlet yönetimi bir seçkin işidir.'	'Veriyi elinde tutan dünyayı yönetir.'

Mills'in (1958) dediği gibi, halk karar alma sürecinden uzaktır ve seçkinler toplumun kaderini belirlemektedir. Mills'in *İktidar Seçkinleri* tezi hâlâ geçerliliğini korumakta, ancak şekil değiştirmiş

3 Tablo, karşılaştırmalı-tarihsel sosyolojik analiz yöntemine dayanmaktadır. Çalışmada nicel veri üretimi yerine, kuramsal metinler, klasik ve çağdaş elit teorileri ile mevcut ikincil kaynaklar üzerinden analitik bir değerlendirme yapılmıştır. Analiz birimi bireyler değil; iktidar alanları, kurumsal yapılar ve seçkin ağlarıdır. Tabloda yer alan göstergeler, ideal-tipik bir model olarak ele alınmış olup iktidarın yapısal özellikleri tarihsel süreklilik ve kopuşlar çerçevesinde değerlendirilmiştir.

durumdadır. Seçkinler hâlâ eski biçimleriyle varlıklarını sürdürmekte, ancak 21. yüzyılda yeni teknolojik ve dijital aktörler de bu güce dâhil olmuştur. Bugünün seçkinleri sadece devlet binalarında değil; veri merkezlerinde, algoritmalarda, sosyal ağlarda ve küresel konferanslarda da yer almaktadır. Seçkin olmak artık sadece 'doğmakla' değil, görünürlük, teknoloji, sermaye ve çevre sayesinde mümkün olabilmektedir.

Özetle, Mills'in 1950'lerde ortaya koyduğu güç yapıları, yani iktidar seçkinleri, zaman içinde evrim geçirerek bugünkü şeklini almıştır. Günümüzün iktidar seçkinleri; ekonomik, dijital ve kültürel alanlarda etki sahibi olan, birbirine bağlı bir yapıyı oluşturmaktadır.

2.4. İktidar Seçkinleri Arası Güç Mücadelesi

Mills'e göre iktidar seçkinleri arasında zaman zaman çatışmalar da çıkabilmektedir. Bu çatışmalar genellikle çıkar çatışmalarına, güç alanlarının genişlemesine yönelik mücadelelere ve toplumsal meşruiyet arayışına bağlı olarak ortaya çıkmaktadır. Bazen ekonomik seçkinler siyasi iktidarı yönlendirir, bazen savaş dönemlerinde olduğu gibi askerî seçkinler ön plana çıkar, bazen de siyasi seçkinler diğer iki gücü dengelemeye çalışır. Bütün bu güçler arasındaki mücadelenin örnekleri Amerikan tarihinde mevcuttur (Rosen, 2024).

1950'lerde askerî-endüstriyel yapı çok güçlüydü. Siyasi karar alıcılar, Pentagon'un etkisiyle sürekli yeni silah projelerine onay veriyordu. Ancak bazı başkanlar, örneğin Eisenhower, 1961'deki veda konuşmasında bu güce karşı uyarıda bulundu: "Askerî-endüstriyel kompleks demokratik süreçleri tehdit etmektedir…" (National Archives, 1961). İşte bu, bir çatışma belirtisiydi. Keza kamuoyunda 'Watergate Skandalı' olarak bilinen 1972 tarihli olay, siyasi seçkinlerin medya ve ekonomik seçkinlerle çatışmasına bir örnektir (Domhoff, 1974, s.99). Bu olayda *Washington Post*, Nixon yönetiminin gazetecileri ve siyasi muhalifleri yasa dışı yollarla izlediğini ortaya çıkardı. Öyle ki Amerikan tarihinde siyasi seçkinlerle medya ve diğer kurumsal yapılar arasındaki çatışmayı gösteren bu olay, siyasi seçkinlerin hesap vermeye zorlandığı nadir anlardan biridir (Britannica, n.d.). Yine 2008 yılında ekonomik seçkinler ile siyasi seçkinler arasında yaşanan finansal kriz başka bir çatışma örneğidir. Büyük bankaların riskli yatırımları ve Wall Street'in kontrolsüz büyümesi, 2008 yılında bir krize yol açtı. Buna bir ad bile verildi: 'Too Big to Fail'[4] doktrini (Young, 2025). Bu durum, siyasi seçkinlerin ekonomik seçkinleri korumakla suçlanmasına yol açınca kamuoyunda büyük bir tepki meydana geldi. Böylece *Occupy Wall Street* vb. hareketler ortaya çıktı (This Day in History, 2021). Siyasi seçkinlerin geleneksel güç yapılarıyla çatıştığı 2016-2020 arasındaki Trump dönemi ise seçkinler arası çatışmanın en son örneklerinden biridir. Trump göreve gelir gelmez Senato, Dışişleri Bakanlığı ve eski istihbaratçılardan oluşan geleneksel siyasi seçkinlerle sert çatışmalara girdi (PBS News, 2021). Ayrıca CNN ve *The New York Times* gibi medya kuruluşlarını da karşısına aldı. Özellikle bu son süreç, iktidar seçkinleri içindeki bölünmeleri net bir şekilde ortaya koymaktadır (Gottfried vd., 2017). Elon Musk'ın Twitter'ı

4 Türkçeye "kaybedemeyecek kadar büyük/güçlü" şeklinde çevirmek mümkündür.

(şimdiki adıyla X'i) Ekim 2022'de 44 milyar dolara satın almasını da bu minvalde değerlendirmek gerekir (Conger & Hirsch, 2021).

Günümüz Amerika'sında Mills'in tarif ettiği yapı hâlâ büyük oranda geçerliliğini korumakla birlikte seçkinler daha karmaşık ve çok katmanlı hâle gelmiştir. Google, Amazon ve Meta gibi teknoloji seçkinleri yepyeni bir güç odağını oluşturmaktadır. Bunlar, petrol, bankacılık ve savunma alanından gelen eski seçkinlerle çatışmaktadır. Devlet ise bu yeni yapılarla denge kurmaya çalışmaktadır. Örneğin Elon Musk, bir teknoloji devi olarak zaman zaman hem ABD hükümetiyle (regülasyonlar) hem de geleneksel medya ve finans seçkinleriyle (örneğin SEC ile yaşadığı çatışmalar nedeniyle) karşı karşıya gelebilmektedir (Ingram, 2025).

3. Türkiye Bağlamında "İktidar Seçkinleri"

Mills'in teorisinin ışığında, Türkiye'nin tarihi, sosyal yapısı ve günümüzdeki iktidar dinamikleri dikkate alınarak Amerikan toplumuyla karşılaştırıldığında, seçkinlerin nasıl şekillendiğine ve bu seçkinlere nasıl dâhil olunduğuna dair önemli benzerlikler ve aynı zamanda farklılıklar bulmak mümkündür.[5] Gümüştekin ve Arslan'a göre de (2005, s.146) "'Türk iktidar elitlerine ilişkin bulgular Mills'in bulgularına oldukça benzerdir. Türkiye'de çeşitli kuruluşlarda üst düzey pozisyonlarda bulunan bir grup bireyden oluşan bir 'Türk İktidar Eliti'nin varlığından bahsedilebilir."

Mills'in *İktidar Seçkinleri* eserinde toplumların yöneticilerinin özellikle devlet, ordu ve büyük sanayi seçkinlerinden oluştuğunu ifade ettiğini söylemiştik. Türkiye'de de benzer bir yapı mevcuttur; tarihsel olarak askerî unsurlar, siyasetçiler ve büyük iş insanları topluma ilişkin önemli kararlar almışlardır. Zamanla Türkiye'nin iktidar yapılarında da değişimler meydana gelmiş ve günümüzün seçkinlerinin yapısı şekillenmiştir. Emre Kongar (2011), Türkiye'deki güç mücadelesinin 'Devletçi Seçkinciler' ve 'Gelenekçi Liberaller' olarak adlandırdığı iki iktidar seçkinleri grubu arasında olduğunu iddia etmektedir.

Aslında "Osmanlı modernleşme düşüncesinin Batı'dan farklı olarak kendi iç dinamikleri ile değil de siyasi otoritenin bir projesi olarak, üstten alta doğru şekillenen bir süreç olduğunu" (Kurtdaş, 2019, s.399) hatırlarsak elitlerin yerini de doğru tespit ederiz. Örneğin Kongar'a (2011) göre Osmanlı döneminde sınıfsal gelişme duraklatıldığı için toplumu dönüştürecek olan siyaset, toplumu geliştirmek isteyen sivil ve asker bürokratlar ile bunlara karşı mevcut çıkarlarını ve statükoyu korumak için geniş halk kitlelerinin feodal değerlerini istismar eden din/tarım toplumu yöneticileri arasında olmuştur. Buradan yola çıkarak Kongar, devlet gücüyle toplumu geliştirmek isteyen sivil ve asker bürokratları 'Devletçi-Seçkinciler' olarak adlandırmaktadır. Onlara tepki olarak ortaya çıkan ve hem toplumu dönüştürmek isteyen devlet gücüne karşı çıktıkları, 'liberal' nitelik taşımalarının yanı sıra feodal değerleri istismar ettikleri ve 'din/gelenek' değerlerini kullandıkları için bu grup Kongar tarafından 'Gelenekçi Liberaller' olarak adlandırılmıştır

5 Örneğin Arslan (2001, s. 5), "güç dağılımındaki bu dengesizlik ve eşitsizliğin yalnızca Türkiye'ye özgü bir durum olmadığını" özellikle vurgular. Köseoğlu ise (2015, s. 360) 'türel seçkinler' ile 'statü seçkinleri' ayrımını yaparak farklılıklara işaret etmektedir.

(Kongar, 2017). Berber'e (2012, s.9) göre "Avrupa Birliği süreci çerçevesinde yaşanan tartışmalar da politik bölünmenin geleneksel 'devletçi seçkinci' ve 'gelenekçi liberal' çerçevenin dışında oluşmaya başladığını göstermişti ve eski şablonlar var olan durumu anlamak için yetersizdi." Şimdi ana hatlarıyla bu sürece bakalım.

3.1. Geçmişten Günümüze Temel İktidar Seçkinleri Olarak Devlet, Ordu ve Sanayi

Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşundan itibaren asker-sivil bürokrasi ve sanayi seçkinlerinin büyük bir etkiye sahip olduğu malumdur. Fakat erken Cumhuriyet dönemi ve özellikle 1980'ler sonrasında ekonominin liberalleşmesiyle birlikte Kemalist seçkinler ile onların karşısında konumlanan muhafazakârlar arasındaki geniş yelpazede yer alan Türkiye'deki seçkinler önemli değişimlere uğramıştır.

"Konumsal yaklaşımdan hareketle siyasi elitler, siyaset kurumu içinde en üst ya da en üste yakın konumları işgal eden bireyler olarak tanımlanabilir" (Arslan, 2001, s.7). "Türkiye'de iktidarın büyük bir kısmı genel olarak Cumhurbaşkanları, Başbakanlar ve meclis üyeleri gibi siyasi seçkinler tarafından şekillendirilmekle" (Arslan, 2000, s.504) beraber iş dünyasından siyasete geçenlerin yaptığı gibi partiler arası geçişkenlik de Türkiye'deki seçkin yapısını derinden etkilemiştir. İşte bu kesime 'Siyasi Seçkinler' diyebiliriz. Bu durumu izah etmek için Arpacı (2020, s.199), "genel itibarıyla Türkiye'nin siyasi seçkinlerine ilişkin analizlerde, bürokrasi ve ordu ile onların karşısına 1950'den itibaren konumlanan bir seçkin sınıfın varlığını esas alan ikili bir ayrım yapılabileceğini" iddia etmektedir. Keza Köseoğlu'nun (2015) seçkin tanımlaması da bu tür ayrımlara dayanmaktadır.

Hale'e (2014) göre Türkiye'de özellikle 1970'ler ve 1980'ler boyunca askerî darbe süreçlerinde ve ordu-siyaset ilişkilerinde etkin olan bir başka seçkin grup daha vardır. Örneğin Özdağ'a (2006) göre generaller ve yüksek rütbeli subaylar hem ülke içindeki politika üzerinde hem de toplumun sosyal yapısında büyük bir etkiye sahiptir. Öyle ki "yaşanan değişim ve gelişime paralel olarak, askerlerin ekonomik ve toplumsal alanlardaki işlevleri, birçok ülkede olduğu gibi Türkiye'de de onların askerî görevlerinin ayrılmaz bir parçası hâline dönüşmüştür" (Arslan, 2010, s.164). Bunlar da 'Askerî Seçkinler'i temsil eder. "Askerî seçkinler hususunda öne çıkan en önemli özellik, seçkin dolaşımı sürecindeki davranışlarıdır. Siyasal sistemde militarist seçkinlerin kurucu unsur olduğu durumlarda, iktidar seçkinlerinin en muhafazakârı da militaristler olmaktadır. Askerlik mesleğinin onlara yüklemiş olduğu koruyuculuk misyonunu gene teşmil ederek, yerleşik seçkinlere karşı girişilen karşıt seçkin hareketlerini potansiyel tehdit olarak görerek birtakım yöntemlerle bu karşıt seçkin hareketlerini bertaraf etme yönünde güçlü bir refleks ortaya koymaktadırlar" (Köseoğlu, 2015, s.356).

Bir diğer seçkin grubu ise 'Ekonomik Seçkinler'dir. Özellikle Türkiye'deki sanayiciler, büyük holdingler ve aile şirketlerinin temsilcileri ekonomiyi yönlendiren önemli aktörler olmuştur. Koç ve Sabancı gibi büyük iş insanları, devletin karar alma süreçlerinde belirleyici rol oynamıştır. Aslında "tıpkı Mills'in iktidar üçgeninde olduğu gibi, Cumhuriyet'in ilanı ile birlikte kendisini

yeniden var eden seçkinler; bürokrasi, İstanbul sermayesi ve ordu olmak üzere üç sacayağı üzerine oturmuştur. En belirgin ortak nitelikleri, devrimler sonrası elde ettikleri kazanımları kaybetmemek olan ve bu ortak çıkar etrafında kenetlenen bu üçlünün, aynı zamanda varlıklarının devamı da kendilerini var etmek için var ettikleri ideolojik zemine bağlı olmuştur" (Arpacı, 2020, s.187). Bu durum da oyuna sonradan dâhil olacak yeni tür iktidar seçkinleri arasında yaşanacak güç mücadelesine zemin hazırlamıştır.

3.2. Günümüzde Türkiye'deki İktidar Seçkinleri

Günümüzde, tıpkı genel toplum yapısı gibi, Türkiye'deki iktidar yapısı da küreselleşme, dijitalleşme ve ekonomik dönüşüm süreçleriyle yeniden şekillenmektedir. Teknoloji, medya ve özellikle küresel sermaye, Türkiye'deki seçkinlerin yapısını etkileyen önemli faktörler hâline gelmiştir (Köseoğlu, 2015). Gerek ekonomik gerekse kültürel faktörler, Türkiye'nin seçkin yapısının yeniden şekillenmesinde kritik bir rol oynamaktadır. Her iki faktör de Türkiye'nin seçkin yapısını yalnızca şekillendirmekle kalmaz, aynı zamanda bu yapının sürdürülmesine ve güç ilişkilerinin tekâmülüne de etki eder. Bunları sırasıyla şu şekilde gösterebiliriz:

Türkiye'deki yazılım şirketleri, fintech girişimleri ve yenilikçi teknoloji firmaları giderek daha fazla küresel etki alanına sahip olmaktadır. Örnek olarak Trendyol ve Yemeksepeti gibi girişimlerin büyümesi, bu alanda yeni bir girişimci seçkin sınıfının doğmasına neden olmaktadır. Bu kesime genel olarak 'Teknolojik Seçkinler' diyebiliriz. Ayrıca Türkiye'nin büyük finans grupları, yerel bankaları ve küresel finansal oyuncuları Türkiye ekonomisini şekillendiren önemli unsurlardır. Ziraat Bankası, İş Bankası, Garanti Bankası ve Akbank gibi büyük bankalar ile küresel yatırımcılar, karar alma süreçlerinde güçlü bir yer tutmaktadır. Bunlar da 'Finans Seçkinleri'ni oluşturmaktadır.

Bir de 'Medya Seçkinleri'nden bahsetmek gerekir. Özellikle Türkiye'de medya sahipleri ve gazeteciler, toplumun düşünsel yapısını şekillendiren güçlü figürlerdir.[6] Akgül Arslan'a (2022) göre Doğan Grubu, Demirören Grubu, Kalyon Grubu ve Ciner Grubu gibi medya kuruluşları

6 Türkiye'de 2017 yılı (bkz. Kiminmali, 2017) itibariyle belli başlı güçlü ulusal medya kuruluşları şunlardır: 3N Medya Grubu (Necat Gülseven): TV100, BizimEv TV; Acun Medya (Acun Ilıcalı): TV8 ve TV8,5; Albayrak Medya Grubu: TVNET; beIN Media Group: beIN SPORTS (Türkiye); Can Grubu (Kemal Can): Show TV, Show Türk, Showmax, Habertürk TV, Bloomberg HT, HT Spor; Demirören Medya Grubu: Kanal D, Euro D, CNN Türk, Dream TV, Dream Türk, tv2, D-Smart Dijital Platformu; Discovery Communications (John S. Hendricks): TLC, DMAX HD, Discovery Channel HD, Discovery Showcase HD, Animal Planet HD, Discovery Science HD, Investigation Discovery HD, Discovery Turbo Xtra HD, Food Network HD, Eurosport 1 HD, Eurosport 2 HD; Doğuş Yayın Grubu (Ferit Şahenk): NTV, Euro Star, Star TV, CNBC-e, e2; Es Medya (Hasan Yeşildağ): Kanal 24, 360 TV, tv4; Hayat Görsel Yayıncılık A.Ş. (Zekeriya Karaman, Mustafa Çelik, İsmail Karahan, Ahmet Hüküm): Kanal 7, Ülke TV, Kanal 7 Avrupa; İhlas Yayın Grubu (Ahmet Mücahit Ören): TGRT Haber, TGRT Belgesel, TGRT EU; Meltem Medya Grubu: Mesaj TV, Meltem TV, Kadırga TV, Köy TV, Sıhhat TV, AV TV; Saran Medya: S Sport; Sönmez Medya Grubu: AS TV; Türkiye Radyo Televizyon Kurumu (Devlet): TRT 1, TRT Haber, TRT Spor, TRT Çocuk, TRT Belgesel, TRT Müzik, TRT Avaz, TRT Türk, TRT Kurdî, TRT World, TRT EBA TV; The Walt Disney Company: NOW TV, BabyTV, Disney Junior, FX, Nat Geo Wild, National Geographic; Turkuvaz Medya Grubu (Cemal Kalyoncu): atv HD, a2, A Haber HD, MinikaGO, Minika ÇOCUK, A Spor HD, atv Avrupa; Yeditepe İletişim Hizmetleri Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Yalçın Büyükdağlı): Ulusal Kanal Ayrıca medya kuruluşlarının siyasal iktidarlar ve küresel şirketlerle kurduğu güç ilişkileri ile ekonomik ve siyasal çıkar ilişkilerinin tartışılması bakımından bkz Özkan, 2011.

hem kültürel hem de siyasal gücü ellerinde bulundurma çabası içindedir (Kiminmalı, 2024). "Bu elit grupların hiçbiri ulusal güç sisteminde aynı derecede güce, servete ve prestije sahip değildir: bazıları ulusal karar alma sürecinde daha etkiliyken, diğerlerinin etkisi çok azdır. Fakat bunlar ulusal güçte en büyük paya sahiptir: siyasi elitler, askerî elitler, iş dünyası elitleri ve medya elitleri. Bu kişiler, Türkiye'nin güç elitini veya 'görünmez hükümetini' oluşturur" (Gümüştekin & Arslan, 2005, s.149).

3.2.1. Ekonomik Faktörlerin Rolü: Güç ve Sermaye İlişkileri

Türkiye'nin seçkin yapısını büyük ölçüde ekonomik faktörler etkiler. Berişe (2008) göre ekonomik yapı ve sermaye hareketleri, seçkin grupların güç kazanması ve bu gücü sürdürebilmesi için kritik bir faktördür. Duman'a (2015) göre ekonomik faktörlerin etkisi yalnızca bireysel servetle sınırlı değildir; aynı zamanda devletle olan ilişkiler, finansal ağlar ve küresel sermaye ile kurulan bağlar da bu yapıyı derinden etkiler. Özellikle 1980'lerin liberalleşme politikaları, özelleştirme süreçleri ve sermaye hareketliliği, yerel sermayenin küresel finansal sistemle entegrasyonunu sağlamıştır. Böylece yerli sermaye grupları büyümüş ve küresel sermayeyle bağlantılar kurarak Türkiye'deki ekonomik seçkinler güç kazanmıştır.

Küreselleşme, yerel iş insanlarının küresel pazarlarda daha fazla yer almasını sağlayarak Türkiye'nin büyük holdinglerinin uluslararası alanda etkili olmasına olanak tanımıştır. Koç Holding ve Sabancı Holding, sadece yerel piyasalarda değil, aynı zamanda Ortadoğu, Doğu Avrupa ve Afrika gibi bölgelerdeki yatırımlarla da küresel bir oyuncu hâline gelmiştir. Özellikle uluslararası şirketlerle yapılan ortaklıklar ve dış yatırımlar aracılığıyla Türkiye'nin ekonomik seçkinleri dünya ekonomisinde etkili olmaktadır. Böylece yerli şirketler hem sosyal hem de siyasal alanlarda güçlü bir konum edinmişlerdir (Duman, 2015; Yılmaz, 2015). Şimdi sırasıyla bunlara bakalım:

3.2.1.1. Sermaye Birikimi ve Holding Yapıları

Türkiye'deki büyük holdingler ve aile şirketleri, ekonominin en güçlü aktörleri arasında yer alır. Hatta "1960'larda holdingleşme süreciyle başlayan ve o dönemden bugüne gelen sanayi gruplarının oluşturduğu bir burjuvaziden söz edilmektedir" (Gören, 2015, s.3). Koç Holding, Sabancı Holding, Doğuş Grubu ve Çalık Grubu gibi büyük şirketler, Türkiye'nin seçkin sınıflarını şekillendiren en önemli yapılar arasında sayılabilir. Sönmez'e (2000) göre büyük holdingler, iç piyasa ve dış ticaret bağlantılarını kurarak ekonomik seçkinlerin küresel alanda da güç kazanmalarını sağlamaktadır.

3.2.1.2. Devletle İlişkiler ve Kamu İhaleleri

Türkiye'de devletin ekonomi üzerindeki etkisi oldukça büyüktür. Kamunun özelleştirmeler, kamu ihaleleri ve devlet destekli projeler gibi alanlarda yaptığı yatırımlar, ekonomik seçkinlerin bu projelerde yer almasını sağlamıştır. Özellikle "AK Parti döneminde rant dağıtım mekanizmalarını genişleten mevzuat ve hükümet kararları arasında 2012'deki 2B Orman Kanunu, büyük altyapı projelerinin ÇED'den muaf tutulmasına izin veren 2013 tarihli yasa ve Başbakanlığa madencilik ruhsatları verme yetkisinin tek başına verilmesi" (Lord, 2018, s.263) ile aile şirketleri ve holdingler, genellikle devletle yakın ilişkiler geliştirerek bu projelere katılma fırsatı bulmuşlardır (Öztürk, 2024). Bu ve benzeri durumlar, Türkiye'deki ekonomik seçkinlerin güçlerini pekiştiren önemli bir faktördür.

Özellikle 2002 ve sonrası, Türkiye'de devlet-sermaye ilişkilerinin, kamu ihaleleri sisteminin ve ekonomik iktidarın yeniden şekillendiği bir dönem olarak öne çıkmıştır (Uygur, 2020). Bu dönemde "kamusal denetimin zayıflatılarak ihale süreçlerinin ilgili Kanun'un kuruluş felsefesini oluşturan açıklık ve kaliteli rekabet anlayışından uzaklaşarak" (TEPAV, 2009, s.21), özellikle kamu ihalelerinde istisnai usullerin artması, iktidara yakın sermaye gruplarının yükselişi ile TOKİ, TMSF ve Varlık Fonu gibi kurumsal araçlarla kaynak aktarımı söz konusu olmuştur. İşte benzer süreçlerin yaygınlığına ve yoğunluğuna bağlı olarak bu durum, sermayenin el değiştirmesi olarak da değerlendirilmelidir.

3.2.1.3. Küreselleşme ve Dış Yatırımlar

Küreselleşme, Türk sermayesinin uluslararası düzeyde yatırım yapabilmesi ve küresel ticaret ağları kurabilmesi için fırsatlar sunmuştur. Ayrıca yabancı sermaye ve küresel finansal yapılar, Türkiye'deki büyük iş gruplarının büyümesini hızlandırmış ve onların dünya çapında tanınmalarını sağlamıştır (Aytemiz, 2016). Öyle ki Bakır'a (2013) göre 2012 yılı itibarıyla Türklerin yurt dışındaki doğrudan yatırımlarının, Türkiye'ye doğrudan yatırıma gelen yabancı sermayenin yarısına yaklaştığı söylenebilir. 2022 yılına gelindiğinde ise Türkiye'de yerleşik gerçek ve tüzel kişilerin yurt dışında gerçekleştirdikleri 2.033 yatırımın sermaye pozisyonu 50,8 milyar dolar olarak tespit edilmiştir (Palabıyık, 2023). Fakat bu durum, "dışa yatırım, küresel kapitalizmin bir gerçeği olmakla birlikte, Türkiye'de cılız, sistemsiz ve çok farklı saiklerle yapıldığı; son yıllarda dışa yatırım kararlarında, ülkedeki kayırmacı, hukuksuz rejim icraatları da etkili olmaya başladığı; AK Parti rejiminin toplumu kutuplaştırıcı icraatı firmalar dünyasına da yansıdığı; kamu ihalelerinde korunan, kayırılan kesimlerle iktidarın ilişkileri iyice ortaya çıkınca ve birçok firma rejim tarafından biata zorlanınca, firmalar için muhtelif coğrafyalar da yatırım yeri seçmede alternatifler arasına girdiği" (Sönmez, 2018, s.2) şeklinde de yorumlanmaktadır.

3.2.1.4. İş Dünyasında Sosyal Ağlar

Türkiye'deki iş dünyası seçkinleri, genellikle belirli sosyal ağlar üzerinden birbirleriyle etkileşimde bulunur. İstanbul'daki seçkin semtler, lüks kulüpler, iş toplantıları ve özel etkinlikler gibi sosyal ortamlar, iş dünyası seçkinlerinin sosyal ağlarını güçlendirmelerine olanak tanır. Bu bağlamda aile şirketleri ve holdingler, yalnızca iş dünyasında değil, aynı zamanda sosyal yaşamda da güçlü bir etki yaratmışlardır (Buğra, 1998; Buğra & Savaşkan, 2015). "Yeni Türkiye" anlatısı (Özışık, 2021) ile iktidarını sürdüren AK Parti dönemiyle birlikte öne çıkan dinî cemaat kökenli sermaye ağlarının yükselişi ve dayanışma biçimleri de söz konusudur (Mumyakmaz, 2014; Beriş, 2008). Sanıldığının aksine "TÜSİAD-MÜSİAD temelli günümüzde yaşanan egemen sınıf içindeki çatışma ne salt politik ne de kültürel-ideolojik temellerde açıklanabilir. Bu olgunun arka planında maddi çıkarların kavgası, Türkiye'de sermaye birikiminden aslan payını kim alacağının kavgası vardır" (Tanyılmaz, 2014, s.93).

3.2.2. Kültürel Faktörlerin Rolü: Sosyal İlişkiler ve Toplumsal Algılar

Türkiye'deki seçkinlerin sosyal yapıları yalnızca ekonomi ve siyasetle sınırlı değildir; Özşeker'e (2013) göre aynı zamanda kültürel etkileşimler ve sosyal ağlar, bu yapıları pekiştirerek bir kültürel habitus meydana getirir. Kültürel faktörler, Türkiye'deki seçkin yapısının yeniden şekillenmesinde ekonomik faktörlerle paralel bir rol oynamaktadır. Öyle ki "sanat yoluyla kültürel sermaye biriktirerek toplumsal meşruiyet devşirilir" (Umut-Sen, 2025). Sosyal çevre, kulüpler, sosyal etkinlikler ve davetler, seçkin sınıfın birbiriyle iletişim kurmasına ve güç ilişkilerini sürdürmesine olanak tanır. Türk sanat camiası, edebiyat dünyası, sinema sektörü ve müzik gibi kültürel alanlarda seçkinlerin toplumsal algıları şekillendirmesine etki etmektedir. Bu durum, "sahip olanların diğerlerinden üstün görüldüğü, sembolik ve kültürel değerleri kapsayan ve eğitim yoluyla edinilebilen kültürel sermayeye" (Köseoğlu, 2015, s.356) de çok yakındır. Bu yüzden "egemen sınıfların çıkarlarının yanında, tarihsel bloğun kurulması, idame ettirilmesi, savunulması işlevleriyle, bilinçsel-kültürel yeniden üretimde bulunduklarını görmek gerekir" (Özşeker, 2013, s.39). Gramsci bu konuda özellikle hegemonya kavramını önerir. "Ona göre hegemonya kavramı, bir sınıf ya da grubun diğer sınıflar üzerinde, bu unsurların aktif rızası ile kazandığı liderlik durumunu kategorize eden sınıflar arası bir ilişki biçimidir" (Buttigieg, 2014, s.77).

3.2.2.1. Eğitim ve Kültürel Sermaye

Eğitim sistemi, seçkin yapılarının oluşumunda kritik bir rol oynar. Bourdieu tarafından geliştirilen kültürel sermaye nosyonu, Swartz'a (2013) göre hem bireylerin eğitim kurumlarındaki başarısını etkileyen etmenlerin hem de toplumsal tabakalaşma düzeninin kültürel faktörler aracılığıyla nasıl devam ettirildiğini anlatır. Türkiye'deki seçkin yapısının şekillenmesinde de eğitim temel bir faktördür. Boğaziçi Üniversitesi, Koç Üniversitesi, Sabancı Üniversitesi ve Galatasaray Lisesi gibi prestijli eğitim kurumları, seçkin sınıfın üyelerinin yetiştiği ve sosyal mobiliteye ulaşmalarının

sağlandığı okullardır. Cansız, Özbaylanlı ve Çolakoğlu'na (2018) göre yurt dışında eğitim almak da seçkin yapıya katılımı kolaylaştıran bir faktördür. Özellikle Amerika ve İngiltere gibi ülkelerde eğitim almak, seçkin grupların uluslararası arenada güç kazanmasına yardımcı olurken diğer yandan kültürel sermaye edinmenin ve uluslararası bir sosyal ağ kurmanın yolunu açmaktadır (Özlüoğlu, 2025; Beşiroğlu, 2017).

3.2.2.2. Medyanın Gücü ve Toplumsal Algı

Türkiye'deki seçkin yapısının şekillenmesinde medya da etkili bir araçtır. Özellikle iktidar seçkinlerinin sosyal yapısını ve halkla ilişkilerini şekillendiren temel bir faktördür (Arslan, 2007, s.74). Utma (2018) ve Türk'e (2022) göre medya aracılığıyla oluşturulan toplumsal algılar, seçkin sınıfların gücünü ve siyasi iktidarların toplumdaki meşruiyetini pekiştirir. İşte gazeteler, TV kanalları, sosyal medya ve dijital platformlar, Türkiye'deki seçkinlerin toplumun algısını şekillendirmelerine olanak sağlamaktadır. Doğan Grubu, Demiröreen Grubu ve Yıldız Holding gibi medya devleri, siyasi iktidarlarla ilişkiler kurarak gündem oluşturma ve politik söylem üzerinde etkilidirler. Medyanın yeni medya platformlarıyla birleşerek ortaya çıkardığı sosyal medya fenomenleri ve YouTuber'lar, genç nüfusu etkileme noktasında önemli bir role sahiptir. Bu noktada "medya kuruluşlarının gerçeği büsbütün yansıtmadığını, tam aksine gerçekliği yeniden şekillendirdiğini" (Utma, 2018, s.2912) söylemek gerekir. Bu durum, medyanın yalnızca bilgi aktaran nötr bir araç olmadığını; aynı zamanda ideolojik çerçeveler üreten, hangi konuların konuşulacağını ve nasıl konuşulacağını belirleyen bir güç alanı olduğunu göstermektedir. Bu bağlamda medya, yalnızca siyasal iktidarın değil, ekonomik ve kültürel seçkinlerin de hegemonya kurma süreçlerinde merkezi bir rol oynamaktadır.

3.2.2.3. Kültürel Etkinlikler ve Sosyal Ağlar

Sütçü'ye (2024) göre kültürel etkinliklerin toplum üzerinde derin bir etkiye sahip olduğu, toplumsal değişimi teşvik ettiği, toplumsal bağları güçlendirdiği ve kültürel anlayışı geliştirmek için eşsiz fırsatlar sunduğu bilinen bir gerçektir. Kültürel etkinlikler, bireylerin ağ kurmasını, güven oluşturmasını ve etkili bir şekilde iş birliği yapmasını sağlayarak sosyal sermayeyi geliştirme fırsatları yaratır. Bu sermaye, kalıcı bağlar kurarak ve üyeler arasında iş birliğini teşvik ederek toplulukları ve topluluk ruhunu güçlendirir (Swoogo, n.d.). Bu yüzden Türkiye'nin seçkin sınıfı, genellikle sanat galerileri, kültürel organizasyonlar, özel davetler ve lüks sosyal etkinlikler aracılığıyla bir araya gelir. Bu etkinlikler, seçkin sınıfın hem kendi içinde hem de dışarıdan gelenlerle güçlü sosyal bağlar kurmasına olanak tanır (Bimagazin, 2025). Redhead ve Power'a (2022) göre bu sosyal etkileşimler, yalnızca toplumsal statü açısından değil, aynı zamanda siyasi ve ekonomik etkiler açısından da önemlidir.

3.2.2.4. Sosyal Hiyerarşi ve Kültürel Normlar

Toplumsal sınıflar arasındaki kültürel farklar da seçkin yapısının şekillenmesinde etkilidir. Yankılar'a göre (2010) köken, sosyo-ekonomik geçmiş, aile bağlantıları ve toplumsal değerler, seçkin yapılarının derinleşmesine yol açar. Etnik ve dinî kimlikler, geleneksel yaşam tarzları ve modernleşme süreçleri gibi faktörler, Türkiye'deki seçkin yapısının içsel bölünmelerine yol açmış ve kültürel hiyerarşilerin yeniden şekillenmesinde belirleyici olmuştur.

Kısaca "tüm elit grupların iktidar eliti içinde özel rolleri ve işlevleri vardır: Askerî elitler fiziksel güç ve şiddet yönetimi sağlar, iş dünyası elitleri ekonomik güç ve para, siyasi elitler ise siyasi güç ve demokratik manipülasyon araçları sağlar. Medyanın rolü ise kamuoyunda bir imaj yaratmaktır" (Arslan, 1999, s.271). Sermaye birikimi, küreselleşme ve devletle olan ilişkiler, Türkiye'nin ekonomik seçkinlerini oluştururken; eğitim, medya ve kültürel etkinlikler ise bu seçkinlerin toplumsal algısını, gücünü ve meşruiyetini pekiştiren araçlar olmuştur. Seçkin yapılar, sadece ekonomi ve kültürle değil, aynı zamanda sosyal yapının daha derin katmanlarıyla etkileşim içindedir. Askerî bürokrasinin tarihsel olarak siyasal alan üzerindeki etkisini gösteren 1960, 1971, 1980 ve 1997 müdahaleleri tipik örneklerdir. Bu müdahaleler, askerî elitlerin yalnızca güvenlik alanında değil, rejimin sınırlarını belirleme noktasında da etkili olabildiğini göstermektedir. TÜSİAD ve MÜSİAD gibi iş insanları örgütleri, yalnızca ekonomik değil, siyasal karar süreçleri üzerinde de dolaylı etki yaratabilen yapılar olarak öne çıkar. Büyük altyapı projeleri, kamu-özel iş birliği modelleri ve özelleştirme süreçleri, ekonomik elitlerle siyasal iktidar arasındaki ilişkinin somut örnekleri arasında sayılabilir. Ana akım medya kuruluşlarının sahiplik yapıları ile siyasal ve ekonomik elitler arasındaki ilişkiler, haberlerin sunuluş biçimini etkileyebilir. Örneğin belirli ekonomik aktörlerin "yatırımcı", "hayırsever" ya da "millî girişimci" olarak temsil edilmesi, onların toplumsal meşruiyetini güçlendiren sembolik bir sermaye üretir.

3.3. Türkiye'de İktidar Seçkinlerine Dâhil Olma Yolları

Türkiye'deki iktidar seçkinlerine dâhil olmak, genel olarak aile kökeni, eğitim, iş dünyası ve medya bağlantıları gibi çeşitli faktörlere bağlıdır. Başka bir ifadeyle, seçkin sınıfa dâhil olabilmek için güçlü aile bağlarına sahip olmak ve sanayi çevresinde yer almak önemlidir (Arslan, 2003a; 2003b). Cumhuriyet'in ilanından sonra gerçekleştirilen sanayi hamlesi (Doğan, 2013) sonrasında büyüyen büyük aileler, bu seçkinlere doğrudan dâhil olmada önemli rol oynamıştır.[7] Bu konuda Koç, Sabancı ve Eczacıbaşı en tipik örneklerdir (Vikipedi, n.d.). Duran'a (2021) göre Türkiye'de siyasi seçkinler ve bürokratik ağlar, birçok kişinin üst düzey yöneticiliğe veya politika arenasına girmesinin yolunu açmaktadır. Yani seçkinler kulübüne dâhil olmada siyasi ve bürokratik ağlar gereklidir. Günümüzde sosyal medya fenomenleri ve YouTuber'lar, küresel etkilerini Türkiye'de de hissettirmeye başlamıştır (Speaker Agency, 2025). Bu yüzden seçkin olma kapasitesine sahiptirler (Costanza, 2016). Boğaziçi Üniversitesi, Koç Üniversitesi, Sabancı Üniversitesi gibi

7 Türkiye'de sanayileşme, özellikle 1929 Dünya Ekonomik Buhranının oluşturduğu ortamda büyük bir atılım yapmıştır (Dalgıç, 2015, s. 96).

Türkiye'deki prestijli üniversiteler ile yurt dışındaki prestijli okullardan mezun olmak, seçkin sınıfa dâhil olmanın en yaygın yolları arasındadır (Nesin, 2011).

İşte hem Buğra'ya (2003) hem de Keyder'e (2003) göre Türkiye'nin büyük holdingleri ile medya devleri arasında, aile şirketleri ile devlet ve eğitim kurumları arasında açık ve dolayımlı bir ilişki vardır ve bu faktörler Türkiye'deki seçkin yapılarını şekillendirmektedir.

3.4. Türkiye'de İktidar Seçkinleri Arası Mücadele

Aslında iktidar seçkinleri arasındaki çatışma, modern toplumların ve tarihsel süreçlerin önemli bir dinamiğidir. Hatta Mills, *İktidar Seçkinleri* eserinde, seçkinler arasındaki güç mücadelesinin bazen dışa vurulmadığını; ancak genellikle içsel çelişkiler ve farklı çıkarlar nedeniyle gerilimli olabileceğini savunmaktadır. İktidar seçkinleri arasındaki çatışmalar genellikle siyasi, ekonomik ve kültürel çıkarlar doğrultusunda şekillenir ve bazen doğrudan açık çatışmalara, bazen de gizli manipülasyonlara dönüşebilir.

İktidar seçkinleri arasındaki çatışmanın temel nedenlerinin başında çıkar çatışmaları gelir. İktidar seçkinleri genellikle aynı toplumda benzer bir güç temeline dayanmakla birlikte, her birinin çıkarları farklıdır (Tekarslan vd., 2000, s.291). Ekonomik seçkinler, siyasi seçkinler ve askerî seçkinler arasında doğrudan çıkar çatışmaları olabilir. Siyasi ve ekonomik güç mücadelesi, diğer bir çatışma alanıdır. Medya ve kültürel güçler üzerinden de çatışma söz konusudur. Medya sahipleri, bazen politik seçkinlerle çatışabilir. Akgül Arslan'a (2022) ve Bozkurt'a (2022) göre medyanın bağımsızlığı veya hükümetin medyayı etkileme çabaları da sosyal çatışmalara yol açabilir. Medya, aynı zamanda kültürel seçkinler ve toplumun algısını şekillendiren kişilerle de çatışabilir. Arslan'a (2008) göre bu tür çatışmalar, genellikle toplumsal algıyı kontrol etme ve güç kazanma amacıyla yapılır.

Kahriman'a (2009) göre aslında Türkiye'deki seçkinler arasındaki çatışma Osmanlı İmparatorluğu'na kadar uzanır. Bu çatışmalar ilk zamanlar genellikle merkezi iktidar ile yerel seçkinler arasındaki çatışmalardı. Özellikle 19. yüzyılda toprak reformları ve merkezi yönetimin güçlenmesi gibi adımlar, yerel seçkinlerin çıkarlarıyla çelişmiştir. Bu çatışmalar, Osmanlı'nın modernleşme süreci ve Batılılaşma çabalarıyla birleşerek toplumun seçkin yapısını dönüştüren önemli dinamiklerden biri olmuştur. "Bu süreçte çok sayıda yeni sosyal tip ortaya çıkmış ve toplumda ikiye ve üçe bölünmeler belirmiştir. Tanzimat'la birlikte Osmanlı İmparatorluğu, Batı medeniyet dairesine girmek konusunda kesin bir karara varmış ve bürokrasiye personel yetiştirmek amacıyla kurulan yeni yüksekokullardan mezun olan insanlar sonraki dönemin seçkinlerini oluşturmuştur. Bu bürokrat-aydın tip, Osmanlı-Türk modernleşme sürecinde 1980'li yıllara kadar hegemonyasını sürdürmüştür" (Berber, 2012, s.2).

Kongar'a (2017) göre Kurtuluş Savaşı'nın ardından Türkiye Cumhuriyeti'nin inşa sürecinde Atatürk ve onun etrafındaki cumhuriyetçi seçkinler, Osmanlı döneminin saltanat yanlıları ve İslamcı kesimlerle ciddi bir güç mücadelesi içine girmiştir. Atatürk'ün laikleşme ve modernleşme

adımları, özellikle dini ön plana çıkaran kesimler ve toplumun geleneksel güç odaklarıyla çatışmalara yol açmıştır. Bu çatışmalar, sadece siyasi değil, aynı zamanda toplumsal ve kültürel düzeyde de derin etkiler bırakmıştır.

'28 Şubat Kararları' da göz önünde bulundurulursa 1980'ler yeni dönemlerin başlangıcı sayılabilir. "1980 sonrasında ortaya çıkan dönüşümler 'yeni' ve 'farklı' seçkinlerin, hem kültürel hem siyasi alanda hegemonyalarını kurmalarının alt yapısını oluşturmuştur" (Berber, 2012, s. 2). Haydaroğlu ve Tatlısu'ya (2016) göre 1980'lerin ortalarında, Özal hükümetinin liberalleşme politikaları ile ekonomik seçkinlerin çıkarları birbirine yakınlaşmaya başlamıştır. Ancak Özal'ın reformlarına karşı bürokratik seçkinler ve geleneksel siyasi güçler, kendilerini tehdit altında hissetmiş ve peyderpey ekonomik seçkinlere karşı müdahalelerde bulunmuşlardır. 1980 sonrası özelleştirmeler ve yabancı yatırımlar konusunda devletle iş yapan büyük holdinglerle hükümet arasında çatışmalar yaşanmıştır.

"28 Şubat" (1997) süreci bile bu kapsamda değerlendirilmelidir. "28 Şubat, dominant seçkin sınıfın varlığını devam ettirmeye yönelik girişimlerinden en önemlisidir. Zira öncüllerinden farklı olarak 28 Şubat ile ilk defa bir darbe, ülkede bütüncül bir kırımdan ziyade tek bir düşünce ve yaşam biçimini hedef almıştır. Yerleşik seçkinlerin, kendilerine meydan okuyan yeni bir sınıfla karşılaştıklarında verdikleri tepki, merkez-çevre ilişkisi bağlamındadır ve ilişkinin merkezinde cumhuriyet devrimlerine karşı gelişen dinsel muhalefettir" (Arpacı, 2020, s.187). 1980'li yıllara kadar hegemonyasını sürdüren bu seçkinler, "1980 sonrasında bürokrasi dışındaki güç odaklarının yükselişi ve yeni orta sınıfın kültürel alanda yarattığı dönüşüm ile hem ideolojik hegemonyasını yitirmeye başlamış hem de dayandığı kurumların toplumsal etkisi azalmaya yüz tutmuştur" (Berber, 2012, s.12). Buna karşılık "1990 yılından başlayarak, Türkiye'nin çevre bölgelerinde, özellikle Konya, Kayseri, Yozgat ve Gaziantep gibi şehirlerinde 'Anadolu Kaplanları' ya da 'Yeşil Sermaye' olarak nitelendirilen yeni bir dinî burjuvazi ya da girişimci kesimi yükselmeye başladı" (Demirpolat & Yıldız, 2014, s.87).

Yankaya'ya (2014) göre Türkiye'de yeni bir burjuva sınıfının ortaya çıkışında dinin toplumsal gücünü arkalayan bir sınıfsallık söz konusudur. Burada MÜSİAD'ın etkisi belirleyici olmuştur. AK Parti'nin 2002'de tek başına hükümet kurmasıyla da siyasal İslam'ın iktidar olma konusunda hedefine ulaşıldığı söylenebilir. Artık 2000'li yıllar ve günümüz, önceki çatışmaların tersinden okunması şeklindedir. Çaylak vd. (2017), AK Parti iktidarıyla birlikte 2000'li yıllarda ekonomik seçkinler ve siyasi seçkinler arasındaki güç dengelerinin değiştiğini iddia etmektedir. Yeni sermaye grupları ortaya çıkmış ve bunlar daha fazla siyasi güce sahip olmaya başlamıştır. Ancak bu durum, toplumda diğer seçkin kesimlerle zaman zaman çatışmalara yol açmıştır. Zaten "AK Parti hükümetlerinin ilk döneminde temel amaç, askerî vesayeti ve siyasi-idari statükoyu devirmekti" (Özışık, 2021, ss.236-237). Kırmızıoğlu'na (2010) göre medya ve sosyal medya üzerindeki güç mücadeleleri, AK Parti hükümetiyle özel sermaye sahipleri arasında derinleşen gizli çatışmaları da gözler önüne sermektedir.

Daha ziyade AK Parti dönemi olarak bilinen bu dönemde, AK Parti ile medya seçkinleri arasındaki çatışmalar öne çıkmaktadır. Kırmızıoğlu'na (2010) göre Türkiye'de medya seçkinlerinin devletle ilişkilerinde bir çatışma yaşanmıştır. Bu durum, özellikle yabancı medya organlarının Türkiye üzerinde daha fazla etki göstermeye başlamasıyla daha görünür hâle gelmiştir. Demir'e (2022) göre büyük medya gruplarının iktidarla yakın ilişkiler içinde olması, bağımsız gazetecilik ve siyasi özerklik isteyen kesimlerle çatışmalara yol açmıştır. Örneğin Hürriyet, Doğan Grubu ve CNN Türk gibi medya organları, hükümetle karşı karşıya geldiklerinde yaptırımlarla karşılaşmışlardır (Özay, 2009).

Anlaşılacağı üzere bu çatışmalar, çoğunlukla ekonomik, sosyal, siyasi ve kültürel çıkarlar doğrultusunda şekillenmektedir. Yani Türkiye'deki iktidar seçkinleri, sadece devlet veya ordu gücüne dayalı değil, aynı zamanda medya gücü, ekonomik bağlar ve kültürel etkileşimlerle de bağlantılıdır. Köktürk'e (2021) göre gelecekte, özellikle küreselleşme ve dijitalleşme gibi faktörlerle iktidar seçkinleri arasındaki çatışmaların daha görünür ve karmaşık hâle gelmesi beklenmektedir.

Tablo 2. ABD ile Türkiye Karşılaştırması

Kriter	**ABD**	**Türkiye**
Siyasi Seçkinler	Başkanlık sistemi, Kongre, lobiler	Bürokrasi, AK Parti, CHP, eski askerî seçkinler
Ekonomik Seçkinler	Wall Street, Big Tech, Petrol devleri	Koç, Sabancı, MÜSİAD, TÜSİAD
Askerî Seçkinler	Pentagon, Savunma Bakanlığı	TSK (eskiye göre daha geri planda)
Çatışma Türleri	Devlet-şirket, medya-siyaset, iç savaş gibi	Laik-muhafazakâr, sermaye-devlet ilişkisi
Medya & Kültürel Güç	Fox News, CNN, sosyal medya devleri	İktidara yakın medya (Köktürk, 2025), sosyal medya denetimi

Tablo 2, hem ülkelerdeki seçkinleri hem de bu seçkinler arasındaki çatışma biçimlerini göstermektedir. Her iki ülkede farklı alanlarda seçkin grupları ve bu grupların kendi aralarında güç mücadeleleri görülmektedir. Türkiye'de daha çok ideolojik ve siyasal çatışmalar öne çıkarken, ABD'de kurumsal ve ekonomik çıkar çatışmaları daha baskındır. Tablo 2, bize ABD ve Türkiye örneklerinin iktidar seçkinleri açısından ne tam bir benzerlik ne de mutlak bir karşıtlık sunduğunu göstermektedir. İktidar, her iki ülkede de dar seçkin ağları içinde üretilmekte; ancak bu ağların örgütlenme biçimleri, çatışma dinamikleri ve toplumsal etkileri farklılaşmaktadır. ABD'de elit yapısı daha kurumsallaşmış ve ağ temelli, Türkiye'de ise daha merkezi, devletle iç içe ve siyasal iktidara duyarlı bir görünüm sergilemektedir. Her iki ülkede de medya, ekonomi ve siyaset arasındaki bağlar güçlüdür; ancak Türkiye'de bu bağlar daha görünür ve doğrudan, ABD'de ise daha kurumsal ve dolaylı biçimde işlemektedir (Fatali, 2020).

4. Sonuç

Bir toplumun siyasetini anlamak için onun elitlerine bakmak gerektiği anlaşılmıştır. Herkes aynı tarihte yaşar, fakat yalnızca seçkinler tarihe yön verir. Bu çalışmada da seçkinlerin değişimi/dönüşümü hem küresel ölçekte hem de Türkiye özelinde Mills'in "İktidar Seçkinleri" kuramı

çerçevesinde tarihsel ve yapısal bir bağlamda incelenmiştir. Görülmüştür ki Mills'in 1950'lerde ortaya koyduğu siyasal, askerî ve ekonomik seçkinlerden oluşan 'güç üçgeni', günümüzde daha da çeşitlenmiş, dijitalleşmiş ve görünürlüğü azalmış bir yapıya bürünmüştür. Artık seçkinler yalnızca devlet, ordu ve sanayi çevresinde kümelenmemekte; teknoloji devleri, küresel finans kurumları, medya ve sosyal ağlar üzerinden şekillenen yeni seçkin tipleri de bu yapıya dâhil olmaktadır. İktidar yapılarının ise klasik temsili demokrasilerde dahi giderek daha az hesap verebilir hâle geldiği ve halkın karar alma süreçlerinden daha da dışlandığı anlaşılmaktadır.

Özellikle 21. yüzyılın seçkinleri, yalnızca maddi sermaye birikimiyle değil, aynı zamanda veri, algoritmalar, küresel network'ler, algı yönetimi araçları ve dijital görünürlük gibi postmodern güç kaynakları üzerinden iktidarlarını pekiştirmektedirler. Örneğin Mark Zuckerberg, Elon Musk, Jeff Bezos gibi figürlerin yalnızca ekonomi değil, aynı zamanda siyasal süreçler ve toplumsal değerler üzerinde yönlendirici etkiler yarattıkları, seçkinliğin kapsamını genişlettikleri görülmüştür.

Türkiye bağlamında ise seçkin yapılarının dönüşümü çok katmanlı bir seyir izlemiştir. Osmanlı'dan Cumhuriyet'e ve günümüze, asker-sivil bürokrasiden yeni nesil finans ve medya seçkinlerine, TÜSİAD-MÜSİAD ekseninden sosyal medya figürlerine uzanan bu tekâmül, bir taraftan ülkenin iktidar alanlarındaki değişkenliğini diğer taraftan seçkinler arası çatışmanın sürekliliğini göstermektedir. Cumhuriyet'in ilk yıllarındaki 'Devletçi-Seçkinciler' ile 'Gelenekçi-Liberaller' arasındaki mücadele, zamanla ideolojik farklılıkların ötesinde ekonomik çıkar çatışmaları ve kültürel hegemonya mücadeleleri olarak yeniden yapılandırılmıştır. Özellikle liberal politikaların uygulandığı 1980 sonrası ve 2000 sonrası AK Parti dönemi, bu çatışmaların daha karmaşık, daha görünmez ama daha etkili hâle geldiği bir dönemdir.

Bu bağlamda günümüz Türkiye'sinde iktidar seçkinlerine dâhil olmanın yolları da değişmiş/dönüşmüştür. Seçkin üniversitelerde eğitim almak, büyük holdinglerle veya siyasal elitlerle güçlü ağlar geliştirmek, küresel sermayeye entegre projeler üretmek, sosyal medya üzerinden kültürel etki yaratmak, seçkinliğe açılan yeni kapılardır. Artık yalnızca aile kökeni veya siyasal bağlantılar değil; görünürlük, teknolojik sermaye ve algı mühendisliği de seçkinliğin kurucu bileşenleri arasındadır.

Öte yandan iktidar seçkinleri arasındaki çatışma, sadece güç dengelerini değil, toplumsal yapıyı da etkilemektedir. Hem Türkiye'de hem de ABD gibi gelişmiş demokrasilerde kendini gösteren bu çatışmalar, demokratik sistemlerin formel yapısının arkasındaki informel ilişkiler ağının gücünü ortaya koymaktadır. Türkiye'de bürokratik seçkinler ile sermaye grupları, medya seçkinleri ile siyasi seçkinler, eski ordu mensupları ile yeni muhafazakâr seçkinler arasında yaşanan gerilimler, iktidarın tek bir merkezde toplanmadığını, aksine çok katmanlı, çok aktörlü bir müzakere ve çatışma alanı olduğunu göstermektedir.

Sonuç olarak, Mills'in iktidar seçkinleri kuramı, biçim değiştirerek geçerliliğini korumaktadır. Seçkinlerin yapısı dönüşse de halkın karar alma süreçlerinden dışlanması, demokratik temsilin giderek sembolik hâle gelmesi ve gücün görünmez aktörlerde yoğunlaşması, çağdaş toplumların temel sorunları arasında kalmaya devam etmektedir. Türkiye de bu küresel eğilimlerin dışında

değildir. Seçkin yapısındaki değişim, yalnızca iktidarın değil, meşruiyetin, değerlerin ve gündelik yaşamın da yeniden şekillendiği bir çağda, iktidarın doğasını anlamak için önemli ipuçları sunmaktadır.

Kaynakça

Akgül Arslan, E. (2022) Siyasal Hayattan Örneklerle Türkiye'de Yeni Medyanın Gücü. *19 Mayıs Sosyal Bilimler Dergisi* 3(3), 272-281.

Althusser, L. (2014) *İdeoloji ve Devletin İdeolojik Aygıtları*. İstanbul: İthaki Yayınları.

Arpacı, İ. (2020) Seçkinci Siyaset Bağlamında Bir 28 Şubat Analizi. *Liberal Düşünce Dergisi* 25(97), 187-203.

Arslan, A. (1999) *Who Rules Turkey: The Turkish Power Elite and the Roles, Functions and Social Backgrounds of Turkish Elites* [yayınlanmamış doktora tezi]. Guildford: University of Surrey.

Arslan, A. (2000) Cumhuriyet'ten Günümüze Türk Siyasi Liderleri: Atatürk'ten Demirel'e Üst Siyasi Elitler. *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* 8(2), 499-514.

Arslan, A. (2001) Cumhuriyet Dönemi (1920–1995) Türk Siyasi Elitlerinin Toplumsal Profili. *Sosyal Bilimler Dergisi (Osmangazi Üniversitesi)* 2, 5-16.

Arslan, A. (2003a) Eşitsizliğin Teorik Temelleri: Elit Teorisi. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 6, 115-135.

Arslan, A. (2003b) Elit Teorisi Işığında Günümüz Türk Toplumunun Genel Bir Değerlendirmesi. *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi* 6(2), 5-30.

Arslan, A. (2004) Türk İktidar Seçkinleri. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi* 3, 1-14.

Arslan, A. (2007) 1995'ten Günümüze Türk Siyasal Elitlerinin Sosyolojik Analizi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi* 4(1), 1-17.

Arslan, A. (2008) Turkish Media Elites. *International Journal of Human Sciences* 5(2), 135-164.

Arslan, D. A. (2010) Türkiye'nin Siyasi ve Toplumsal Modernleşme Sürecinde Ordu ve Askerî Elitler. *Atatürk Dergisi* 3(4), 163-181.

Atik Taşkıran, İ. (2019) *Bourdieu ve Yeni Medya Seçkinleri: Sosyal Medyada Nüfuzlu (Influencer) Hesaplarının Çözümlenmesi* [yayınlanmamış doktora tezi]. Ankara: Ankara Üniversitesi.

Aytemiz, S. (2016) Küreselleşme Koşullarında Dünya Ekonomisinde Doğrudan Yabancı Yatırımlara Genel Bir Bakış. *Toplum ve Demokrasi Dergisi* 3(6), 189-202.

Bakır, N. (2013) Türk Sermayesi Yatırımda Dışa Açıldı! *Bor Gümrük*. https://www.borgumruk.com.tr/tr/haberler/turk-sermayesi-yatirimda-disa-acildi (Erişim Tarihi: 07.05.2025).

Basmacı, P. (2021) Sistem Eleştirisi ve Hegemonik Söylem Üretimi Arasındaki Dizi: "La Casa De Papel". *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi* 9(2), 1155-1184.

Batok, N. (2025) The Global Elite, Economy & Politics. https://www.meer.com/en/85275-the-global-elite-power-and-influence. January 15. (Erişim Tarihi: 02.05.2025).

Berber, G. (2012) Türkiye'de Sosyal Tiplerin Evrimi ve 1980 Sonrasında Seçkinlerin Kültürel Dönüşümü. *Karadeniz Teknik Üniversitesi İletişim Araştırmaları Dergisi* 2(2), 2-12.

Beriş, H. E. (2008) Türkiye'de 1980 Sonrası Devlet Sermaye İlişkileri ve "Parçalı Burjuvazi"nin Oluşumu. *Ekonomik Yaklaşım* 19(69), 33-45.

Beşiroğlu, B. (2017) Yurtdışında Eğitim Almış 10 Ünlü Türk. EDUMAG, 31 Temmuz. https://edumag.net/galeri/yurtdisinda-egitim-almis-10-unlu-turk/ (Erişim Tarihi: 16.05.2025).

Bigpara (2021) Unicorn Ne Demek? Girişimcilik Dünyasında Unicorn Tabirinin Anlamı. 26 Mart. https://www.hurriyet.com.tr/ekonomi/unicorn-ne-demek-girisimcilik-dunyasinda-unicorn-tabirinin-anlami-41772766 (Erişim Tarihi: 02.05.2025).

Bilgin, O., der. (2022) *Kültürel İktidar*. İstanbul: Diplomasi Vakfı Yayınları.

Bimagazin (2025) İş ve Sanat Hayatı Sergide Bir Araya Geldi. 11 Nisan. https://bimagazin.com/is-ve-sanat-hayati-sergide-bir-araya-geldi (Erişim Tarihi: 08.05.2025).

Bottomore, T. (1990) *Seçkinler ve Toplum* (Çev. E. Mutlu). Ankara: Gündoğan Yayınları.

Bourdieu, P. (1986) The Forms of Capital. J. G. Richardson (der.), *Handbook of Theory and Research for the Sociology of Education* (241-258). New York: Greenwood Press.

Bourdieu, P. (1996) *The State Nobility: Elite Schools in the Field of Power* (Transl. L. C. Clough). Cambridge: Polity Press.

Bozkurt, C. (2022) Türkiye'de Medyanın Öncesi Medya-Siyaset İlişkisi. *Düşünce Dünyasında Türkiz* 2(8), 137-144.

Britannica (n.d.) Watergate Scandal. https://www.britannica.com/event/Watergate-Scandal (Erişim Tarihi: 11.04.2025).

Buğra, A. (1998) Class, Culture, and State: An Analysis of Interest Representation by Two Turkish Business Associations. *International Journal of Middle East Studies* 30(4), 521-539.

Buğra, A. (2003) *Devlet ve İşadamları*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Buğra, A. & Savaşkan, O. (2015) *Türkiye'de Yeni Kapitalizm: Siyaset, Din ve İş Dünyası* (Çev. B. Doğan). İstanbul: İletişim Yayınları.

Buttigieg, J. A., der. (2014) *Antonio Gramsci: Hapishane Defterleri, Cilt 4* (Çev. B. Baysal). İstanbul: Kalkedon Yayınları.

CACAC (2018) Leonardo Di Caprio. https://www.ccacoalition.org/content/leonardo-dicaprio (Erişim Tarihi: 13.05.2025).

Cansız, M. vd. (2018) Türkiye'de Kültürel Sermayenin Öğrenim Başarısı Üzerine Etkisi. *Journal of Economy, Culture and Society* 58, 127-152.

Conger, K. & Hirsch, L. (2021) Elon Musk Completes $44 Billion Deal to Own Twitter. *The New York Times*, October 27. https://www.nytimes.com/2022/10/27/technology/elon-musk-twitter-deal-complete.html (Erişim Tarihi: 16.05.2025).

Costanza, G. (2016) Belki Tanımıyorsunuz Ama Yüzbinlerce Takipçileri Var: Türkiye'nin En Ünlü Youtuber'ları. Onedio, 18 Ekim. https://onedio.com/haber/belki-tanimiyorsunuz-ama-yuzbinlerce-takipcileri-var-turkiye-nin-en-unlu-youtuber-lari-735132 (Erişim Tarihi: 09.05.2025).

Çaylak, A. vd. (2017) AK Parti Döneminde Türkiye'de Siyaset ve Muhafazakâr Siyasetin Serencamı: 2002'den Günümüze. A. Çaylak & S. A. Avcu (der.) *Osmanlı'dan Günümüze Türkiye'nin Siyasal Hayatı* (709-766). Ankara: Savaş Yayınları.

Dalgıç, A. (2015) Türkiye'de Sanayileşme Süreci ve Sanayileşmenin Geleceği. *Finans Politik & Ekonomik Yorumlar* 603, 95-101.

Demir, H. (2022). Medya ve Siyaset: İktidar ve Ruhbanlar. *Düşünce Dünyasında Türkiz* 2(8), 89-96.

Demirpolat, A. & Yıldız, S. (2014) Modern Ticari Yaşamda MÜSİAD Üyesi Girişimcilerin İş Ahlakı: Denizli Örneği. *Humanitas* 4, 87-108.

Doğan, M. (2013) Türkiye Sanayileşme Sürecine Genel Bir Bakış. *Marmara Coğrafya Dergisi* 28, 211-231.

Domhoff, G. W. (1974) Watergate: Conflict and Antagonisms within the Power Elite. Theory and Society 1, 99-102.

Domhoff, G. W. (2007) C. Wright Mills, Power Structure Research, and the Failures of Mainstream Political Science. *New Political Science*, no. 29, 97-114.

Domhoff, G. W. (2012) The Class-Domination Theory of Power. *Who Rules America*. https://whorulesamerica.ucsc.edu/power/class_domination.html (Erişim Tarihi: 12.05.2025).

Dulupçu, M. A. & Demirel, O. (2005) Küreselleşme ve Uluslararasılaşma. https://www.phil.muni.cz/ped/ECOLAB/tur/modules/docs/internationalization-and-globalization-theory.doc (Erişim Tarihi: 02.05.2025).

Duman, M. (2015) Küreselleşme, Sermaye ve Devlet İlişkisi Üzerine Sosyolojik Bir Çözümleme. *Hak İş Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi* 3(5), 8-29.

Duran, B. (2021) Siyaset ve Ailenin Ağır Yükü. *Sabah*, 23 Şubat. https://www.sabah.com.tr/yazarlar/duran/2021/02/23/siyaset-ve-ailenin-agir-yuku (Erişim Tarihi: 09.05.2025).

Estulin, D. (2009) *The True Story of the Bilderberg Group*. Oregon: Trine Day Press.

Fatali, A. (2020) *Sosyal Medya ve Demokrasi: Türkiye–ABD Karşılaştırılması* [yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.

Gottfried, J. vd. (2017) Trump-Clinton Voters Divided in Their Main Source for Election News. Pew Research, January 18. https://www.pewresearch.org/journalism/2017/01/18/trump-clinton-voters-divided-in-their-main-source-for-election-news/ (Erişim Tarihi: 11.04.2025)

Gören, G. (2015) *Türkiye'de Sermaye Birikim Süreci: 2002–2014 Dönemi Örneği* [yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.

Gümüştekin, G. E. & Arslan, D. A. (2005) The Turkish Power Elite. *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 7(14), 141-152.

Hale, W. (2014) *Türkiye'de Ordu ve Siyaset* (Çev. A. Fethi). İstanbul: Alfa Yayınları.

Haydaroğlu, C. & Tatlısu, S. (2016) Turgut Özal Dönemi Yeni Sağ Devlet ve Ekonomik Liberalizm: Devlet ve Piyasa İlişkisinin Politik Ekonomisi. *Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 1(1), 27-41.

Infoyatırım (2025) ABD'de Dev Bankalar Bilançolarını Açıkladı. 15 Ocak. https://infoyatirim.com/blog/kuresel-bilancolar/abdde-dev-bankalar-bilancolarini-acikladi (Erişim Tarihi: 02.05.2025).

Ingram, D. (2025) Elon Musk's Regulatory Troubles Have Begun to Melt Away in Trump's Second Term. *NBC News*, May 16. https://www.nbcnews.com/tech/elon-musk/elon-musks-regulatory-issues-begun-melt-away-trumps-second-term-rcna202848 (Erişim Tarihi: 16.05.2025).

Kahriman, A. (2009) *Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Seçkinler Yapısı ve Seçkinci Dönüşüm* [yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Konya: Selçuk Üniversitesi.

Keyder, Ç. (2003) *Türkiye'de Devlet ve Sınıflar*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Kırmızıoğlu, Z. (2010) *Siyasal İktidar ve Medya: AKP ve Doğan Medya Grubu Üzerine Bir Çözümleme* [yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Ankara: Ankara Üniversitesi.

Kiminmalı (2024) Türkiye'deki Medya Grupları Devleri Sahipleri Listesi. 19 Mart. https://kiminmali.com/19-03-2017-turkiyedeki-medya-gruplari-devleri-sahipleri-listesi.html (Erişim Tarihi: 10.04.2025).

Kongar, E. (2011) *21. Yüzyılda Türkiye*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Kongar, E. (2017) Devletçi Seçkinciler ve Gelenekçi Liberaller-9. *Cumhuriyet*, 2 Kasım. https://www.cumhuriyet.com.tr/yazarlar/emre-kongar/devletci-seckinciler-ve-gelenekci-liberaller-9-857662 (Erişim Tarihi: 14.04.2025).

Köktürk, M. (2021) *Dijital Çağ Üzerine Düşünceler*. Ankara: Net Kitaplık Yayıncılık.

Köktürk, A. (2025) Yandaş, AKP Yanlısı veya Havuz Medyası Olarak Anılan Medya Organlarının Listesi. https://www.aynahaber.org/yandas-akp-yanlisi-ve-muhalif-gazete-ve-televizyonlar/517/ (Erişim Tarihi: 14.05.2025).

Köseoğlu, Y. (2015) Gelişmekte Olan Demokrasiler İçin Alternatif Bir Seçkin Tasnifi: Türel Seçkinler ve Statü Seçkinleri. *Akademik Bakış Dergisi* 48, 349-367.

Kurtdaş, Ç. (2019) Osmanlı Modernleşme Sürecinde Aydınlar ve Bürokrasinin Rolü. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi 29(1), 399-411.

Lipset, S. M. (2008) Robert Michels, Demokrasi ve Oligarşinin Tunç Kanunu. *Çalışma ve Toplum* 4(19), 11-38.

Lord, C. (2018) *Religious Politics in Turkey From the Birth of the Republic to the AKP*. Cambridge: Cambridge University Press.

Marshall, A. (2015) World Economic Forum: A History and Analysis. *TNI*, January 20. https://www.tni.org/en/article/world-economic-forum-a-history-and-analysis (Erişim Tarihi: 02.05.2025).

Mills, C. W. (1956) *The Power Elite*. Oxford: Oxford University Press.

Mills, C. W. (1958) The Structure of Power in American Society. *The British Journal of Sociology* 9(1), 29-41.

Mumyakmaz, A. (2014) Elitlerin Yeni Yüzü, İslami Burjuvazi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 11(27), 367-382.

National Archives (1961) President Dwight D. Eisenhower's Farewell Address. https://www.archives.gov/milestone-documents/president-dwight-d-eisenhowers-farewell-address (Erişim Tarihi: 11.04.2025).

Nesin, A. (2011) Evet Üniversiteler Fildişi Kuleler Olmalı. *Mesele Kitap Dergisi* 50, 29-37.

NTV (2018) Rihanna'ya Hükümetten Görev: Sıra Dışı ve Tam Yetkili Elçi. 22 Eylül. https://www.ntv.com.tr/galeri/yasam/rihannaya-hukumetten-gorev-sira-disi-ve-tam-yetkili-elci,MieINnOwjkOeO4DnnQUNZA (Erişim Tarihi: 13.05.2025).

Özay, H. (2009) Doğan'a Ceza Neden Kesildi? *Patronlar Dünyası*, 9 Eylül. https://www.patronlardunyasi.com/dogana-ceza-neden-kesildi (Erişim Tarihi: 14.05.2025).

Özdağ, Ü. (2006) *Ordu-Siyaset İlişkisi*. İstanbul: Bilgeoğuz Yayınları.

Özer, E. (2024) Dünyayı Dört Şirket mi Yönetiyor? *T24*, 4 Mart. https://t24.com.tr/yazarlar/eray-ozer/dunyayi-dort-sirket-mi-yonetiyor,43816 (Erişim Tarihi: 02.05.2025).

Özışık, F. U. (2021) The "New Turkey" Narrative and the Hegemonic Struggle of Justice and Development Party and Erdogan: A Gramscian Perspective (2002–2019). *Liberal Düşünce Dergisi* 26(102), 215-240. https://doi.org/10.36484/liberal.894173

Özkan, A. (2011). Küreselleşme Sürecinde Medya ve Siyaset: "Medya Gücü" mü, "Gücün Medyası" mı? *TASAM*,. https://tasam.org/Files/Icerik/File/cinin_tek_ulke_iki_sistem_politikasi_tayvan_hong_kong_ve_macau_afbc7354-273d-4dad-af16-4edbd5510c47.pdf (Erişim Tarihi: 13.05.2025).

Özlüoğlu, L. (2025) Yurtdışında Eğitim Alan Ünlülerin Başarı Hikayeleri. *IDP Hot Courses*, 24 Şubat. https://www.hotcourses-turkey.com/study-abroad-info/destination-guides/yurtdisinda-egitim-alan-unluler/ (Erişim Tarihi: 16.05.2025).

Özşeker, E. (2013) Seçkinlerin Ayırt Etme Stratejileri: Türkiye'de Burjuva Kültürünün Varlığı–Yokluğu Tartışmasının Sosyolojik İşlevi. *Kırklareli Üniversitesi İİBF Dergisi* 2(1), 24-41.

Öztürk, Ş. (2024) 2023'te Tanıdık Şirketlere 1 Trilyon 498 Milyar TL'lik 209 Bin İhale Verildi: İktidar Yandaşa Çalıştı. *Cumhuriyet*, 2 Ocak. https://www.cumhuriyet.com.tr/turkiye/diyanete-pes-dedirten-soru-2158227 (Erişim Tarihi: 13.05.2025).

Pakulski, J. (2012) The Weberian Foundations of Modern Elite Theory and Democratic Elitism. *Historical Social Research* 37(1), 38-54.

Palabıyık, D. Ç. (2023) Türkiye'de Yatırımcıların 128 Ülkede 2 Bin 33 Yatırımı Bulunuyor. Anadolu Ajansı, 23 Haziran. https://www.aa.com.tr/tr/ekonomi/turk-yatirimcilarin-128-ulkede-2-bin-33-yatirimi-bulunuyor/2929309 (Erişim Tarihi: 07.05.2025).

PBS News (2021) Senate Panel Finds Russia Interfered in the 2016 U.S. Election. August 18. https://www.pbs.org/newshour/politics/senate-panel-finds-russia-interfered-in-the-2016-us-election (Erişim Tarihi: 11.04.2025).

Redhead, D. & Power, E. A. (2022) Social Hierarchies and Social Networks in Humans. Philosophical Transactions of the Royal Society B: Biological Sciences 377(1845), 20200440. https://doi.org/10.1098/rstb.2020.0440.

Rosen, R. (2024) Conflict within the Power Elites: Intra-Elite Politics and ESG. Corporate Law Jotwell. May 16. https://corp.jotwell.com/conflict-within-the-power-elites-intra-elite-politics-and-esg/ (Erişim Tarihi: 11.04.2025).

Skocpol, T. & Somers, M. (1980) The Uses of Comparative History in Macrosocial Inquiry. *Comparative Studies in Society and History* 22(2), 174-197.

Sönmez, M. (2018) Sanayinin Sorunları ve Analizleri (XXXVI): Türkiye'nin Dış Yatırımları ve Sanayi. *TMMB Bülten* 236, Şubat 2018.

Sönmez, M. (2000) *Türkiye'de Holdingler: Kırk Haremiler*. Ankara: Arkadaş Yayınları.

Speaker Agency (2025) Speaker Agency İnceliyor: Türkiye'nin En Etkili 6 Influencer'ı! *Speaker Agency*, 25 Mart. https://www.speakeragency.com.tr/blog/speaker-agency-inceliyor-turkiye-nin-en-etkili-6-influencer-i (Erişim Tarihi: 13.05.2025).

Sütçü, A. (2024) Kültürel Etkinliklerin Toplumlar İçin Önemi. *İmece Gazetesi*. 9 Temmuz. https://www.imecegazetesi.com/kulturel-etkinliklerin-toplumlar-icin-onemi (Erişim Tarihi: 09.05.2025).

Swartz, D. L. (2013) *Kültür ve İktidar: Pierre Bourdieu'nun Sosyolojisi* (Çev. E. Gen). İstanbul: İletişim Yayınları.

Swoogo (n.d.) Social Impacts of Events. https://swoogo.events/blog/social-impacts-of-events/ (Erişim Tarihi: 16.11.2025).

Tanyılmaz, K. (2014) Türkiye Büyük Burjuvazisinde Derin Çatlak. D. Yankaya (der.), *Yeni İslami Burjuvazi Türk Modeli*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Tekarslan, E. vd. (2000) *Davranışın Sosyal Psikolojisi*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları.

TEPAV (2009) Kamu İhale Kanunu'nda Yapılan Değişiklikler Ne Anlama Geliyor? Şubat 2009. https://tepav.s3.eu-west-1.amazonaws.com/upload/files/127.131.2630r2791.Kamu_Ihale_Kanunu___nda_Yapilan_Degisiklikler_Ne_Anlama_Geliyor.pdf (Erişim Tarihi: 07.05.2025).

This Day in History (2021) Occupy Wall Street Begins. September 17. https://www.history.com/this-day-in-history/september-17/occupy-wall-street-begins-zuccotti-park (Erişim Tarihi: 11.04.2025).

Türk, M. S. (2022) Medyanın Gerçeklik İnşası ve Gerçeklik Algısı. *Düşünce Dünyasında Türkiz* 5(28), 9-32.

Umut-Sen (2025) Holdingci Güçleri Gizleme Aracı Olarak Kültür Sanat. 22 Haziran https://umutsen.org/index.php/2025/06/holdingci-gucleri-gizleme-araci-olarak-kultur-sanat/ (Erişim Tarihi: 10.10.2025).

Usal, Z. (2008) Dünya Bankası ve IMF Kapsamında Uluslararası Finans Kuruluşları ve İnsan Hakları. *İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi* 39, 231-246.

Utma, S. (2018) Dijital Çağda Medyanın Psikolojik Gücü: Algı Yönetimi Perspektifinden Kuramsal Bir Değerlendirme. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 22, 2903-2913.

Uygur, K. (2020) En Çok İhale Alan 5 Şirketten Birinin Hikâyesi. *Oda TV*, 20 Aralık. https://www.odatv.com/guncel/en-cok-ihale-alan-5-sirketten-birinin-hikayesi-198405 (Erişim Tarihi: 13.05.2025).

Vikipedi (n.d.). https://tr.wikipedia.org/wiki/T%C3%BCrkiye%27nin_en_zengin_100_ailesi_listesi (Erişim Tarihi: 12.05.2025).

Yankaya, D. (2014) *Yeni İslami Burjuvazi*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Yankılar, C. (2010) Kültürel Sermaye, Eğitim ve Toplumsal Tabakalaşma: Pierre Bourdieu'nun Yeniden Üretim Kuramına Eleştirel Bir Bakış. *Sosyoloji Dergisi* 22, 121-138.

Yarcı, S. (2011) Pierre Bourdieu'da Sosyal Sermaye Kavramı. *Akademik İncelemeler Dergisi* 6(1), 125-135.

Yığılcanın Sesi (2025) Dünyayı Yöneten Dört Şirket Hangi Ailelere Ait. 5 Mart. https://www.yigilcaninsesi.net/haber/20927405/dunyayi-yoneten-dort-sirket-hangi-ailelere-ait (Erişim Tarihi: 02.05.2025).

Yılmaz, S. (2015) *Küresel Sermayenin Dünü ve Bugünü*. İstanbul: Kaynak Yayınları.

Young, J. (2025) What Is 'Too Big to Fail?' Definition, History & Key Financial Reforms. *Investopedia*. https://www.investopedia.com/terms/t/too-big-to-fail.asp (Erişim Tarihi: 11.04.2025).

Zimmerman, S. (2019) Elite Colleges and Upward Mobility to Top Jobs and Top Incomes. *American Economic Review* 109(1), 1-47.

Power Elites and Changing/Transforming Power Structures in Türkiye: An Assessment Based on Mills' Theory of 'Power Elite'

Cahit ASLAN*

This study examines the transformation of power elites in Türkiye from the 1950s to the present within the theoretical framework of C. Wright Mills' *The Power Elite* thesis. The primary aim is to examine how elite structures have evolved in terms of their social origins, recruitment patterns, and mechanisms of power consolidation, while situating these changes within broader global transformations. The central research question guiding this study is: how have the social backgrounds and career trajectories of power elites in Türkiye changed from the mid-twentieth century to the present? To address this question, the study employs a comparative-historical approach (Skocpol & Somers, 1980) and is based on a comprehensive review of existing literature and secondary sources.

Mills (1956) argues that modern societies are characterized by the concentration of power in the hands of a relatively small group of elites occupying key positions in political, economic, and military institutions. He conceptualizes this structure as a "triangle of power," in which these three elite groups interact and collectively shape major decisions affecting society. According to Mills (1956), democratic systems often function more as formal structures than as substantive mechanisms of participation, since ordinary citizens have limited influence over decision-making processes. This perspective is supported by Bottomore (1990), who emphasizes the distinction between decision-making elites and passive masses, and Althusser (2014), who highlights the role of ideological apparatuses in sustaining elite dominance. Similarly, Domhoff (2007) underlines the importance of shared social backgrounds, institutional affiliations, and networks in maintaining elite cohesion.

While Mills' framework remains analytically powerful, this study demonstrates that the composition and functioning of power elites have undergone significant transformations in the context of globalization and digitalization. One of the most important developments is the rise of technological elites. Leaders of major technology corporations have become central actors in contemporary power structures by controlling not only economic resources but also data flows,

* Prof. Dr., Çukurova University, Faculty of Education, Adana, cahitaslan138@gmail.com. ORCID: 0000-0002-9793-4285

communication infrastructures, and digital platforms that shape public opinion. As a result, power is increasingly exercised through informational and algorithmic mechanisms rather than solely through traditional institutional channels.

In addition, financial elites—particularly large transnational investment firms—have gained unprecedented influence over global economic processes. These institutions manage vast amounts of capital and play a critical role in shaping national economic policies and global financial stability (Özer, 2024). Transnational institutional elites, associated with organizations such as the International Monetary Fund and the World Bank, also contribute to the restructuring of global power relations by influencing policy frameworks at the national level (Usal, 2008). These developments indicate a shift from nationally bounded elite structures toward more networked and transnational forms of power.

The growing importance of cultural and media elites further illustrates the transformation of contemporary power relations. With the expansion of digital platforms, new forms of influence have emerged based on the ability to shape public perception and control symbolic production. As Atik Taşkıran (2019) suggests, digital content creators and platform owners can be understood as "new media elites," while Bilgin (2022) highlights their role in agenda-setting and perception management. In this context, power operates not only through institutional authority but also through cultural and discursive practices. This aligns with Gramsci's concept of hegemony, which emphasizes the role of cultural leadership in sustaining dominance (Buttigieg, 2014).

In the Turkish context, the evolution of power elites reflects both continuity and transformation. Historically, Türkiye's power structure has been shaped by a tripartite configuration consisting of military, bureaucratic, and economic elites, closely resembling Mills' model (Gümüştekin & Arslan, 2005). The military has played a particularly influential role, especially during periods of political intervention, while economic elites—represented by large holding companies—have significantly shaped policy processes through their control of capital.

However, the liberalization policies of the 1980s marked a turning point in the transformation of elite structures. These reforms facilitated the integration of Turkish capital into global markets and led to the emergence of new economic actors (Duman, 2015). The restructuring of state–business relations, particularly through privatization and public procurement mechanisms, further strengthened the position of economic elites (Uygur, 2020). At the same time, globalization enabled Turkish firms to expand internationally, thereby increasing their influence within transnational networks (Aytemiz, 2016).

Cultural and social factors also play a crucial role in the reproduction and legitimation of elite power. Drawing on Bourdieu's (1986) concept of capital, this study highlights the importance of cultural capital, education, and social networks in maintaining elite status. Prestigious educational institutions function as key sites of elite formation, facilitating access to influential networks and resources. As Swartz (2013) argues, education systems contribute to the reproduction of social inequality by privileging certain forms of cultural capital.

Media institutions represent another critical dimension of elite power. As Arslan (2007) emphasizes, media plays an active role in shaping public perception and reinforcing elite legitimacy. Utma (2018) further argues that media does not merely reflect reality but reconstructs it, thereby contributing to the maintenance of hegemonic structures. In Türkiye, the close relationship between media ownership and political and economic elites underscores the role of media as a tool of power consolidation.

The study also finds that power elites are not homogeneous but are characterized by internal tensions and conflicts. In Türkiye, these conflicts have historically taken the form of ideological divisions, particularly between secular and conservative elites, as well as competition between established and emerging economic actors (Kongar, 2011). These dynamics indicate that power is distributed across multiple and intersecting arenas rather than concentrated in a single center.

Moreover, the pathways to elite status have diversified over time. While traditional routes such as family background, bureaucratic careers, and military advancement remain relevant, new pathways—particularly in technology, finance, and media—have become increasingly significant. Entrepreneurial success, digital visibility, and participation in global networks now constitute important mechanisms for entering elite circles. This transformation reflects a broader shift in the sources of power from material and institutional resources toward informational and symbolic forms of capital.

In conclusion, this study demonstrates that Mills' theory of the power elite continues to provide a valuable framework for understanding contemporary power structures, despite significant transformations in their composition and operation. In the twenty-first century, elite power is increasingly defined by control over data, digital infrastructures, global capital, and cultural production. These developments have important implications for democratic governance, as they contribute to the growing opacity of decision-making processes and the marginalization of public participation. The Turkish case illustrates how global transformations intersect with local historical dynamics, resulting in a complex and evolving elite structure. Ultimately, the persistence of concentrated power, albeit in transformed forms, underscores the continued relevance of elite analysis for understanding modern societies.